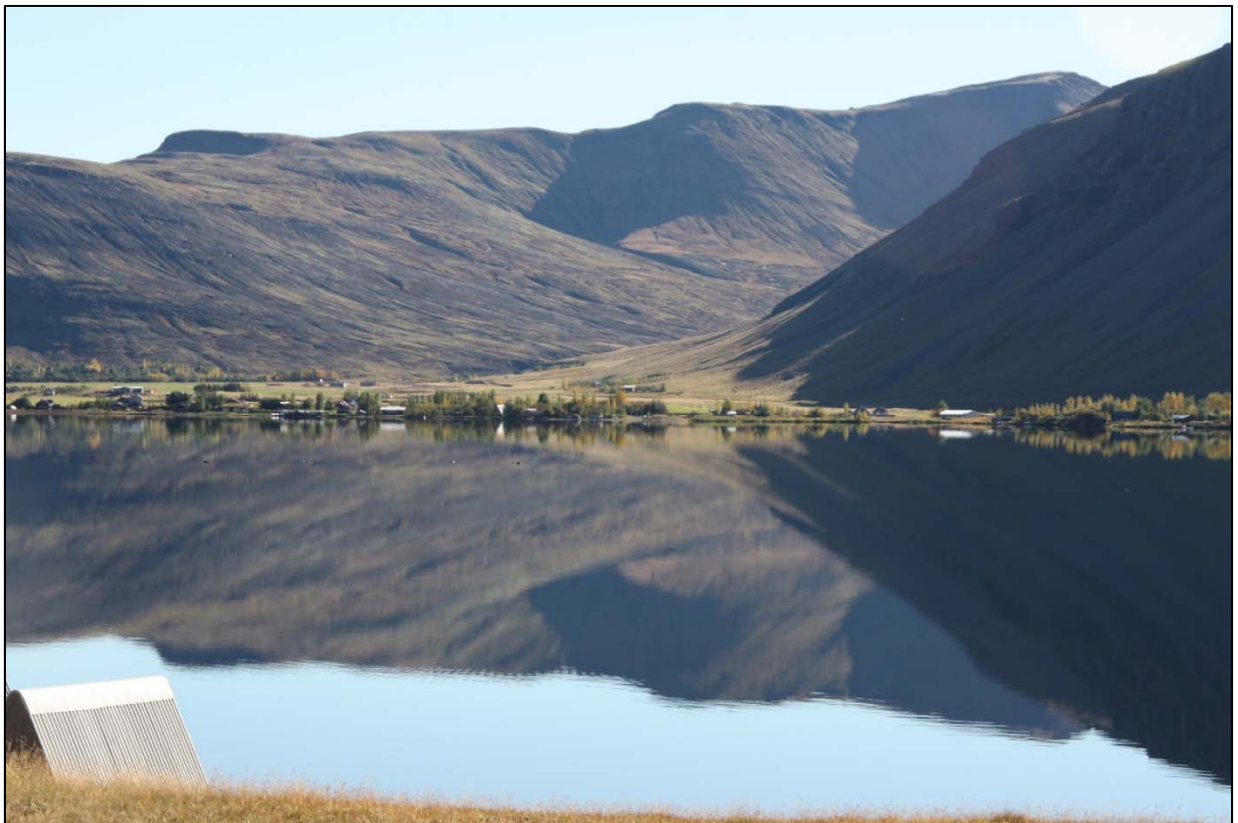

KJÓSARHREPPUR

AÐALSKIPULAG 2016-2028

Forsendur og umhverfisskýrsla

3. nóvember 2017

Kjóсарhreppur

Aðalskipulag 2016-2028

STEINSHOLT

Gísli Gíslason

Ingibjörg Sveinsdóttir

Ásgeir Jónsson

Guðrún Lára Sveinsdóttir

Mynd á forsiðu er af speglun í Meðalfellsvatni.

SKIPULAGSGÖGN

Sveitarfélagsuppdráttur, byggð í mkv. 1:50.000.

Greinargerð - skipulagsskilmálar.

Forsendur og umhverfisskýrsla.

EFNISYFIRLIT

1	INNGANGUR	2
1.1	Gildandi skipulag.....	2
1.2	Efnistökn.....	2
2	STAÐHÆTTIR	2
2.1	Jarðfræði.....	3
2.2	Grunnvatn og lindasvæði.....	3
2.3	Gróðurfar, landgræðsla og skógrækt.....	3
2.4	Veðurfar.....	4
2.5	Dýralíf.....	4
2.6	Náttúruvá.....	4
2.6.1	Jarðskjálftar.....	5
2.6.2	Önnur náttúruvá.....	5
2.7	Hlunnindi.....	6
2.7.1	Veiði.....	6
2.7.2	Hagnýt jarðefni.....	6
2.8	Vernd.....	6
3	ÍBÚAR, ATVINNA OG BYGGÐ	6
3.1	Íbúápróun, aldursdreifing og íbúaspár.....	6
3.2	Atvinna.....	8
3.3	Ferðapjónusta.....	9
3.4	Opinber þjónusta og samstarf sveitarfélaga.....	10
4	UMHVERFISSKÝRSLA	13
4.1	Tengsl við aðrar áætlanir.....	13
4.2	Aðferðarfræði umhverfismats.....	16
4.2.1	Vægi umhverfisáhrifa.....	16
4.2.2	Umhverfisþættir, matsspurningar og viðmið.....	17
4.2.3	Valkostir og vinsun kosta.....	18
4.3	Umhverfismat.....	18
4.3.1	Íbúðarbyggð.....	19
4.3.2	Frístundabyggð.....	20
4.3.3	Verndun landbúnaðarlands í flokki I og II.....	21
4.3.4	Byggingar á landbúnaðarlandi.....	22
4.3.5	Skógrækt.....	23
4.3.6	Verslun- og þjónusta.....	23
4.3.7	Afþreyingar- og ferðamannasvæði.....	24
4.3.8	Íþróttasvæði.....	25
4.3.9	Stakar framkvæmdir.....	26
4.3.10	Efnistökusvæði.....	27
4.3.11	Strandsvæði.....	28
4.3.12	Samgöngur.....	28
4.3.13	Verndarsvæði og minjar.....	29
4.3.14	Náttúruvá.....	29
4.4	Tilkynninga- eða matsskyldar framkvæmdir á skipulagstímabilinu.....	30
5	HEIMILDIR	31

1 INNGANGUR

Sveitarfélagið Kjósarhreppur er í sunnanverðum Hvalfirði og er um 290 km² að stærð. Kjósarhreppur liggur að stórum hluta að sjó en sveitarfélagamörkin liggja frá ósum Kiðafellsár og fylgja henni í Kerlingargil í norðanverðum Esjuhlíðum. Þaðan liggja mörkin eftir Esjunni austur fyrir Skálafell og stefna þaðan á Botnssúlur og svo niður að sjó skammt sunnan við ósa Botnsár.

Helstu atvinnuvegir eru landbúnaður og ferðaþjónusta. Ferðaþjónustan er, líkt og víðar, ört vaxandi atvinnugrein og mörg frístundahús eru í sveitarfélaginu. Ekkert þéttbýli er í sveitarfélaginu.

Landslag í Kjósarhreppi er fjölbreytt og setja fjöll og dalir mikinn svip á svæðið. Undirlendi er takmarkað en er engu að síður grösugt og sums staðar vel fallið til landbúnaðar og ræktunarskilyrði ágæt.

Hér á eftir er fjallað um helstu forsendur sem liggja að baki stefnumörkunar í Aðalskipulagi Kjósarhrepps 2016-2028. Einnig er fjallað um hugsanleg umhverfisáhrif af stefnunni og bornir saman mismunandi kostir. Aðalskipulaginu er ætlað að stuðla að hagkvæmri þróun byggðar m.a. með því að skapa sem best skilyrði fyrir atvinnu og mannlíf og að gera búsetu á svæðinu eftirsóknarverða.

1.1 GILDANDI SKIPULAG

Í gildi er Aðalskipulag Kjósarhrepps 2005 - 2017. Nýtt aðalskipulag er unnið á grunni þessarar stefnumörkunar. Gerðar hafa verið sex breytingar á gildandi aðalskipulagi. Þrjár þeirra snúast um að landbúnaðarlandi var breytt í frístundabyggð og í einu tilfelli í íbúðarbyggð. Einnig var skilgreint athafnasvæði á Möðruvöllum og færð til náma við Hækingsdal.

1.2 EFNISTÖK

Fjallað er um staðhætti í sveitarfélaginu (kafla 2) s.s. veðurfar, náttúru, dýralíf, grunnvatn og lindasvæði. Einnig er fjallað um náttúruvá (kafla 2.6). Sömuleiðis er minnst á hlunnindi (kafla 2.7) og vernd (kafla 2.8). Þá er fjöldi minja og sögustaða í sveitarfélaginu.

Í kafla 3 er tekið saman yfirlit yfir íbúápróun og yfirlit yfir fjölda búfjár. Þá er opinber þjónusta og samstarf sveitarfélaga stór þáttur í öllum samfélögum.

Umhverfisáhrifum af stefnu aðalskipulagsins eru gerð skil í kafla 4, greint frá tengslum við helstu áætlanir og bornir saman mismunandi valkostir fyrir þá stefnu sem sett er fram í aðalskipulaginu, eftir því sem við á.

2 STAÐHÆTTIR

Sveitarfélagið Kjósarhreppur er í norðanverðri Kjósarsýslu, í sunnanverðum Hvalfirði, og liggur að þremur sveitarfélögum, Reykjavík í vestri og suðri, Bláskógabyggð í austri og Hvalfjarðarsveit í norðaustri. Ekkert þéttbýli er í sveitarfélaginu.

Mynd 1. Kjósarhreppur.

2.1 JARÐFRÆÐI

Í Kjósarhreppi er fjölbreytt landslag, fjöll, dalir, lækir og fossar að ógleymdri strandlengjunni. Meðal fjalla í sveitarfélaginu eru Esja, Móskaðshnjúkar, Skálafell, Sandfell, Sandsfjall, Eyrarfell, Meðalfell og Kjölur. „*Berggrunnur sveitarfélagsins er að mestu leyti súrt gosberg sem er eldra en 11.000 ára. Basískt og ísúrt gosberg sem eru 0.8 - 3.3 milljón ára er einkum að finna á fjórum stöðum; utan í vestanverðum Reynivallahálsi, austan í Möðruvallahálsi, Móskaðshnjúkum, og Stóröxl í Kjósarskarði. Basísk og ísúr hraun- og setlög yngri en 0.8 milljón ára er einkum að finna í Kjósarskarði. Basískt og ísúrt mó- og bólstra-berg yngra en 0.8 milljón ára eru á tveimur stöðum, þ.e. í Botnssúlum og á Hryggjum. Háshólar við norðanverðan Laxvog munu vera díorítinnskot*“. Í Esju er að finna basalt- og móbergslög á víxl en hún er talin hafa myndast á fyrri hluta ísaldar. Móskaðshnjúkar ausan Esju eru gerðir úr líparíti. Botnssúlur eru gömul megineldstöð sem talin er hafa myndast við gos undir jökli á síðari hluta ísaldar (*Landlínur, 2005*).

2.2 GRUNNVATN OG LINDASVÆÐI

Kjósarhreppur liggur á milli fjalls og fjöru og bergrunnurinn er allþéttur svo ár og lækir eru áberandi. Vatnslitlar lindir eru víða s.s. í skriðum og áreyrum (*Landlínur, 2005*). Helstu votlendissvæðin eru í Laxárdal og á milli Laxvogs og Bugðu.

Jarðhita er að finna á nokkrum stöðum í sveitarfélaginu s.s. í landi Hvammsvíkur, Hvamms, Fremri-Háls, Möðruvalla, Grímsstaða og Sogns.

Meðalfellsvatn er stærsta stöðuvatnið í Kjósarhreppi. Önnur vötn eru talsvert minni s.s. Myrkavatn, Sandvatn, Eyjatjörn og Sandfellstjörn.

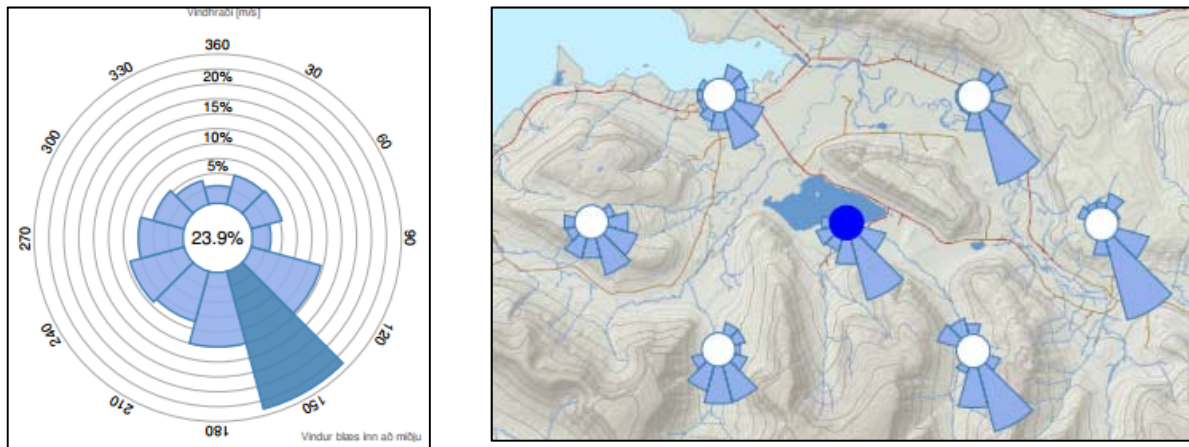
2.3 GRÓÐURFAR, LANDGRÆÐSLA OG SKÓGRÆKT

Gróðursæld er mjög mikil á undirlendinu t.d. í Laxárdal, Eyjakrók, í Brynjudal og Miðdal.

Á vegum Vesturlandsskóga er stunduð skógrækt á tveimur jörðum og hófst plöntun á árunum 2003 og 2004. Skjólbeltarækt er einnig á tveimur jörðum. Skógrækt og skjólbeltarækt er stunduð á fleiri jörðum á vegum skógræktarféлага og einstaklinga. Einnig er nokkuð umfangsmikil skógrækt innan íbúðar- og frístundasvæða í sveitarfélaginu en hún er ekki sýnd sérstaklega á uppdráttum. Samkvæmt upplýsingum frá Skógræktinni skráir Rannsóknastöð Skógræktar á Mógilsá stærð ræktaðs skóglendis og náttúrulegs birkikjarrs. Samkvæmt þeim gögnum eru um 558 ha af ræktuðu skóglendi í Kjósarhreppi og um 310 ha af náttúrulegu birkikjarri. Náttúrulegt birkikjarr vex víða í sveitarfélaginu s.s. í Brynjudal, Fossárdal og við Vindáshlíð. Á þessum svæðum er jafnframt stunduð skipulögð skógrækt.

2.4 VEÐURFAR

Sjálfvirk veðurathugunarstöð í eigu Vegagerðarinnar hefur verið við Blikadalsá í Blikadal frá árinu 2012. Sjálfvirk veðurathugunarstöð í eigu Veðurstofu Íslands hefur verið við Þyril, norðanmegin í Hvalfirði, frá árinu 2003. Hver geiri vindrósar sýnir tíðni vindáttar út þeirri átt og byggir á lofthjúpsreikningum en ekki mælingum. Suðaustan átt er ríkjandi vindátt víðast hvar í sveitarfélaginu eins og sjá má á Mynd 2 og er töluleg stærð þess vindáttargeira birt í miðju vindrósarinnar.

Mynd 2. Vindrós við Meðalfellsvatn, ríkjandi vindátt er suðaustanátt (Veðurstofa Íslands, 2016).

2.5 DÝRALÍF

Villt spendýr í Kjósarhreppi eru eins og víðast hvar á landinu minkar, refir og mýs. Fuglalíf telst auðugt og fjölbreytt enda bæði votlendi og birkikjarr víða. Í birkikjarrinu er mikið um skógarpröst og í mólendi eru lóa, spói og hrossagaukur. Þá eru vargfuglar eins og veiðibjalla, smyrill og kjói og vitað er til þess að fálki hefur verpt í sveitinni. Hrafnar eru einnig algengir. Mýrlendið er varpsvæði jaðrakans og stelks, gæsir eiga þar athvarf vor og haust og álftrir verpa víða við tjarnir og vötn (Gísli Sigurðsson, 1998).

Votlendi er mikilvægt búsvæði fyrir fugla. Yfir 90% fugla byggja afkomu sína að einhverju eða öllu leyti á votlendi. Af þeim 75 tegundum fugla sem verpa hér á landi nota 54 tegundir votlendi meira eða minna til varps og fæðuöflunar á varptíma.

Fiskur veiðist víða í vötnum og ám, sjá nánar í kafla 2.7.1.

2.6 NÁTTÚRUVÁ

Í grein 6.3 í skipulagsreglugerð nr. 90/2013 er náttúruvá skilgreind sem „svæði þar sem hætta er talin stafa af náttúruhamförum, svo sem snjóflóðum, skriðuföllum, sjávarflóðum, vatnsflóðum, jarðskjálftum, eldvirkni eða veðurfari (ofviðri)“.

Í grófum dráttum má skipta áhrifum náttúruhamfara í þrennt þ.e.a.s. félagsleg-, eðlislæg- og efnahagsleg áhrif. Hverjum þessara þátta hefur síðan verið skipt upp í bein áhrif og afleiðd áhrif. Þá er ljóst að náttúruhamfarir geta hafa áhrif á mjög stórum svæðum t.d. þegar raforku-, fjar-skipta- eða samgöngukerfi skemmast eða eyðileggjast.

Samkvæmt lögum er það hlutverk Almannavarna ríkisins að skrá og gera úttekt á hættusvæðum á landinu og framkvæma hættumat. Hingað til hefur þessi vinna nær eingöngu einskorðast við þéttbýlisstaði á landsbyggðinni. Kjósarhreppur liggur utan virkasta gosbeltisins á Íslandi.

2.6.1 Jarðskjálftar

Kjósarhreppur er í jaðri Suðurlandsskjálftabeltisins en það er sniðgengisbelti sem nær frá Vatnafjöllum í austri vestur um Ölfus. „Breidd svæðisins er um 8-10 km og lengd þess um 70 km. Samkvæmt sögunni hafa jarðskjálftar sem náð hafa allt að 7,1 að stærð oft valdið miklu tjóni á svæðinu. Plötuhræfingarnar eru með þeim hætti að svæðið norðan við beltid færir til vesturs. Við þessa færslu bognar nokkurra tuga kílómetra breytt svæði og spennuorka byggist upp í því. Þessi orka leysist út í mörgum skjálftum sem eru með brotaplön þvert á meginrekhreyfinguna. Einstaka skjálftar leysast úr læðingi með sniðgengishreyfingu á brotaplönnum sem liggja frá norðri til suðurs, þvert á AV beltid. Upphlaðin spenna á beltinu í heild leysist þannig úr læðingi í mörgum skjálftum á NS sprungum, frá austri til vesturs eftir beltinu“ (Ragnar Stefánsson, Gunnar B. Guðmundsson, & Páll Halldórsson, 2000).

Það tjón sem einkum hlýst af jarðskjálftum vegna eðlislægra þátta er vegna sprungna á yfirborði, skemmda á mannvirkjum, breytinga á grunnvatnsstöðu og landsigs. Þá geta jarðskjálftar leitt til annarra náttúruhamfara, s.s. skriðufalla og flóða í ám.

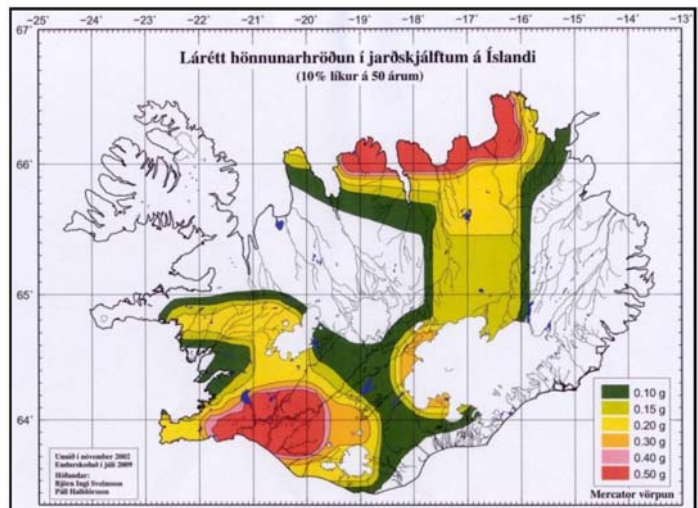
Skjálftasvæðum Íslands hefur verið skipt niður í sex hönnunarhröðunarsvæði þar sem taldar eru 10% líkur á jarðskjálfta af ákveðinni stærðargráðu á 50 ára tímabili. Hæsti áhættuflokkurinn hefur hönnunarhröðunina 0,5g, en það er 50% af þyngdarhröðuninni. Við hönnun mannvirkja þarf að taka mið af hönnunarhröðun innan hvers svæðis. Veruleg sveiflumögnun getur orðið á hraunlögum ofan á setlögum samanborið við jarðskjálftaáhrif á klöpp.

2.6.2 Önnur náttúruvá

Á nokkrum stöðum í sveitarfélaginu hefur Veðurstofan unnið svokallað staðbundið hættumat þar sem skoðaður er afmarkaður reitur sem ætlaður er fyrir byggingar. Ekki eru afmörkuð hættusvæði í slíkum tilvikum.

Grjóthrun, aurskriður og snjóflóð

Í ofanflóðagagnagrunni Veðurstofunnar og Náttúrufræðistofnunar eru 113 skráningar á ofanflóðum þar sem í flestum tilvikum er um að ræða skriðuföll og grjóthrun en auk þess nokkur snjóflóð. Tjón á mannvirkjum hefur þó ekki orðið mikið í gegnum aldirnar heldur aðeins tünnum og engjum. Í bókinni Skriður og snjóflóð er þess getið að á 17. öld hafi snjóflóð aftekið bæinn á Þorlákssstöðum. Einnig tók af bæ og kirkju á Reynifelli árið 1699 (Ólafur Jónsson, Sigurjón Rist og Jóhannes Sigvaldason, 1992). Báðir bæir hafa verið fluttir úr stað. Ekki hefur verið unnin úttekt / hættumat vegna ofanflóða í sveitarfélaginu en hjá Veðurstofunni fengust upplýsingar um þekkt snjó- og aurflóð sem grandað hafa eignum og valdið manntjóni fyrr á öldum. Síðast er vitað um manntjón á bænum Hjalla árið 1955 af völdum aurflóðs og í Morgunblaðinu þann 24. febrúar 1972 var svohljóðandi umfjöllun um skriðuföll og vatnsveður við Meðalfellsvatn: "Vatnið flæddi upp að öllum sumarbústöðunum við vatnið og sunnan við það var vatn

Mynd 3. Skipting Íslands í hönnunarhröðunarsvæði m.v. 500 ára endurkomutíma. Heimild: Björn Ingi Sveinsson og Páll Halldórsson, 2002, 2009.

komið inn í sumarbústaðina. Yfir veginn austur með vatninu höfðu margar skriður fallið í fyrrinótt, en Vegagerðin var búin að lagfæra vegina þar. Stærsta skriðan, sem mest ummerki voru eftir, féll austur undir bænum Hjalla, og hafði þar opnast í miðri fjallshlið liðlega 100 metra langt gil allt að 8 metra djúpt. Var mikið stórgrýti í skriðunni og mold. Skriðan féll um 200 m fyrir vestan bæinn Hjalla, en fyrir nokkrum árum féll skriða þarna á bæinn og fór hún í gegnum bæjarhúsin” (Morgunblaðið, 1972).

Gróður- og kjarreldar

Ekki hefur verið unnið áhættumat fyrir sumarhúsabyggðir eða önnur skógarsvæði í sveitarfélaginu vegna mögulegrar eldhættu. Sumarhúsabyggðir eru í nokkurri áhættu þar sem gróður er þéttur og mikill, land erfitt yfirferðar og í halla og þéttleiki bústaða mikill. Á þeim svæðum gætu gróðureldar haft alvarlegar afleiðingar.

2.7 HLUNNINDI

Helstu hlunnindi í sveitarfélaginu eru af veiði og efnistöku.

2.7.1 Veiði

Laxá í Kjós og Bugða eru meðal bestu laxveiðiáa landsins og þar hafa veiðst að meðaltali um 1150 laxar á ári síðustu ár (*“Laxá í Kjós,” 2016*). Bugða rennur úr Meðalfellsvatni og lax gengur upp í það auk þess sem þar veiðist bleikja og urriði. Einnig er veiði í Dælisá, Kiðafellsá og Brynjudalsá.

2.7.2 Hagnýt jarðefni

Engin heildstæð úttekt hefur verið gerð á hagnýtum jarðefnum á svæðinu. Í samræmi við skipulagslög nr. 123/2010 og 5. gr. reglugerðar um framkvæmdaleyfi nr. 772/2012 þá ber að sækja um framkvæmdaleyfi fyrir allri efnistöku. Gerð er grein fyrir efnistöku á greinargerð aðalskipulagsins og þeir sýndir á skipulagsuppráttum.

2.8 VERND

Í lögum um náttúruvernd nr. 60/2013 eru náttúruverndarsvæði skilgreind á eftirfarandi hátt:

- „ a. Friðlýst svæði og afmörkuð búsvæði friðaðra tegunda sem vernduð eru skv. 1. mgr. [56. gr.
- b. Svæði og náttúrumyndanir á B- og C-hluta náttúruminjaskrár, sbr. 33. gr.
- c. Afmörkuð svæði á landi og sjó sem njóta verndar samkvæmt öðrum lögum vegna náttúru eða landslags“ (Alþingi Íslands, 2015).

Kjósarhreppur nýtur nokkurrar sérstöðu vegna þess hve stór hluti sveitarfélagsins er á náttúruminjaskrá. Flestar jarðir lenda innan þess svæðis en allt vatnasvið Laxár og Laxvogur eru á náttúruminjaskrá sem og Meðalfellsvatn. Auk þess er Brynjudalur á náttúruminjaskrá.

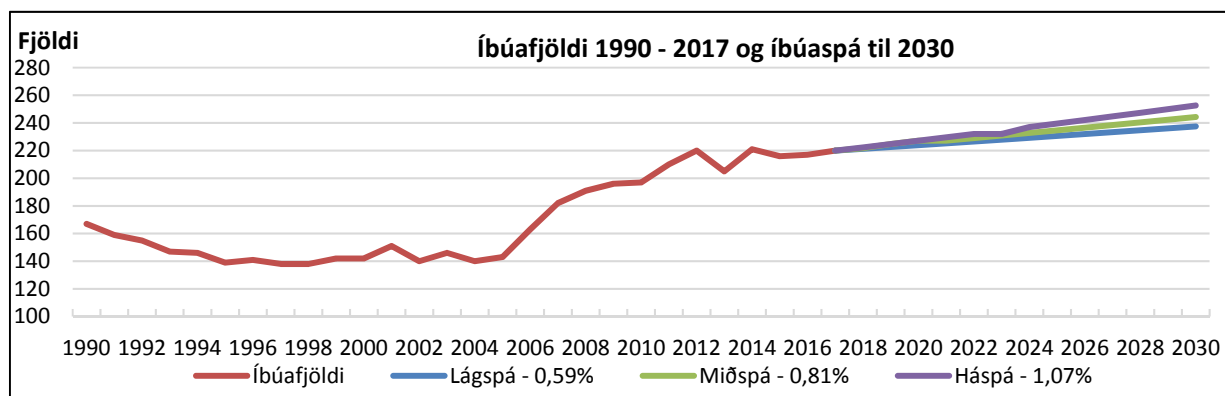
Nánar er fjallað um þessi svæði í greinargerð aðalskipulagsins (kafla 2.7.1). Þar er einnig fjallað um minjavernd og skráningu minja (kafla 2.7.2).

3 ÍBÚAR, ATVINNA OG BYGGÐ

Í kaflanum er fjallað um íbúafjölda í Kjósarhreppi og byggir umfjöllunin á opinberum gögnum frá Hagstofu Íslands (kafla 3.1). Þá er fjallað um atvinnumál og helstu atvinnuvegi í sveitarfélaginu (kafla 3.2), ferðaþjónustu (kafla 3.3) og einnig opinbera þjónustu og samstarf sveitarfélaga (kafla 3.4).

3.1 ÍBÚAÞRÓUN, ALDURSDREIFING OG ÍBÚASPÁR

Íbúum í sveitarfélaginu er tekið að fjölga á ný eftir umtalsverða fækkun á síðustu öld. Um aldamótin 1900 voru þeir um 450, um miðja 20. öldina voru þeir rúmlega 300 (*Landlínur, 2005*), 1. desember 1990 voru þeir 167 og um aldamótin 2000 voru íbúar ekki nema 142. Frá árinu 2005 hefur nær stöðug fjölgun átt sér stað utan talsverðrar fækkunar sem varð árið 2012 en íbúum fjölgaði strax aftur árið eftir. Í byrjun árs 2017 voru íbúar 220 talsins, 115 karlar og 105 konur.

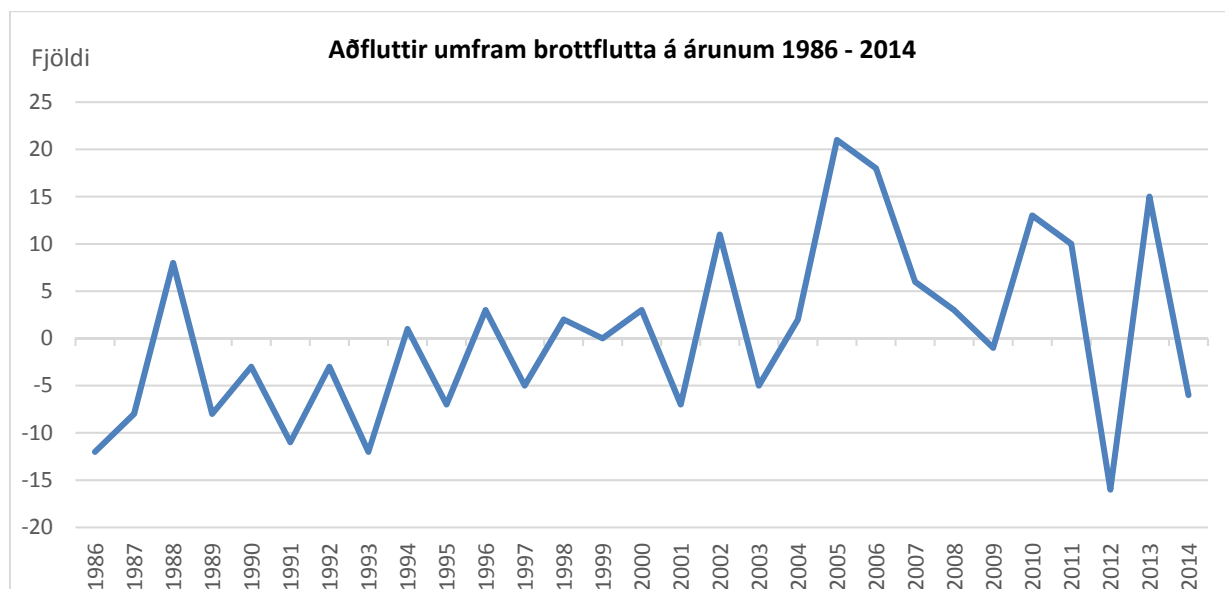

Mynd 4. Íbúafjöldi eftir árum frá 1990 - 2017 og íbúaspá til ársins 2030. Spá um íbúafjölda miðast við mannfjölda-spá Hagstofunnar (Hagstofa Íslands, 2017).

Gert er ráð fyrir að íbúum fjölgi um 0,59%-1,07% á ári frá 2015-2030 og er það í samræmi við mannfjöldaspá Hagstofunnar. Ýmsir þættir hafa þó áhrif á íbúapróun, s.s. eins og framboð íbúðarlóða og vöxtur ferðaþjónustunnar. Gangi miðspá eftir verða íbúar orðnir um 240 árið 2030.

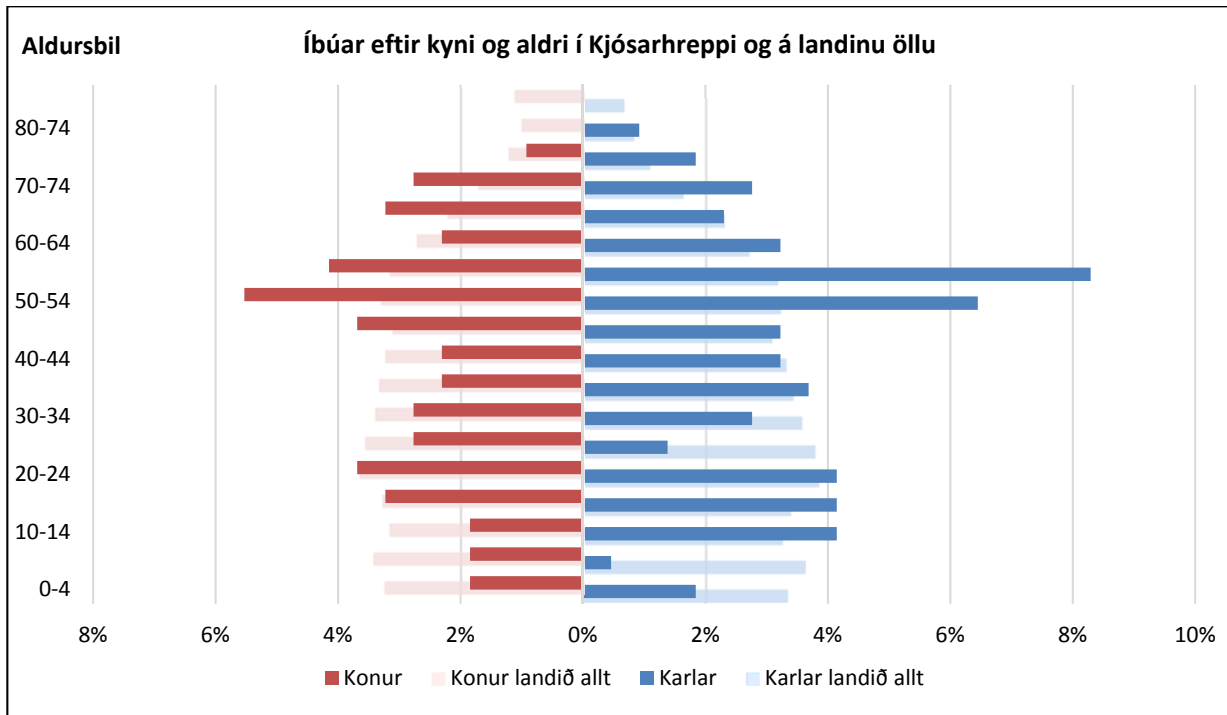
Í svæðisskipulagi Höfuðborgarsvæðisins er fjallað um þróun og framreikning íbúafjölda í fylgiriti 3. Skýrslan kom út árið 2014 og þá voru íbúar 221. Þar er fjallað um óreglulega aldursskiptingu í hreppnum og að náttúruleg fjölgun sé lítil þar sem miðaldur sé rúmlega 46 ár. Við framreikning íbúafjölda er horft til þátta sem haft geta áhrif á það hvort fólk flytur í sveitarfélög þar sem „mestu skiptir framboð lóða og bygginga...“ eins og fram kemur á bls. 34 í fylgiriti 3 (*Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu, 2015*). Samkvæmt niðurstöðum mannfjöldaspár svæðisskipulags Höfuðborgarsvæðisins er gert ráð fyrir að íbúum fækki um 42 til ársins 2025 og um 49 til ársins 1940. Gangi sú spá eftir verða íbúar orðnir um 180 árið 2025 (*Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu, 2015*).

Á Mynd 5 hér að neðan má sjá yfirlit yfir fjölda aðfluttra umfram brottflutta í Kjósarhreppi á árunum 1986 – 2014. Sjá má að fjölgun hefur orðið í sveitarfélaginu á árunum 2002, 2004 -2008 og 2010, 2011 og 2013. Á árinu 2012 varð talsverð fækkun en þá fluttu 28 manns á brott en aðeins 12 fluttu í sveitarfélagið. Upplýsingarnar eru fengnar af vef DataMarket og gögnin eru frá Hagstofunni (*“DataMarket,” 2015*), (*Hagstofa Íslands, 2016*).

Mynd 5. Aðfluttir umfram brottflutta á árunum 1986 - 2014.

Á Mynd 6 kemur fram aldursdreifing íbúa þann 1. janúar 2016 og glöggst má sjá að mjög fá börn undir 10 ára aldri eru í sveitarfélaginu miðað við á landsvísu. Einnig vekur athygli hversu margt fólk á aldrinum 50 – 60 ára býr í sveitarfélaginu en það er talsvert hærra en á landsvísu.

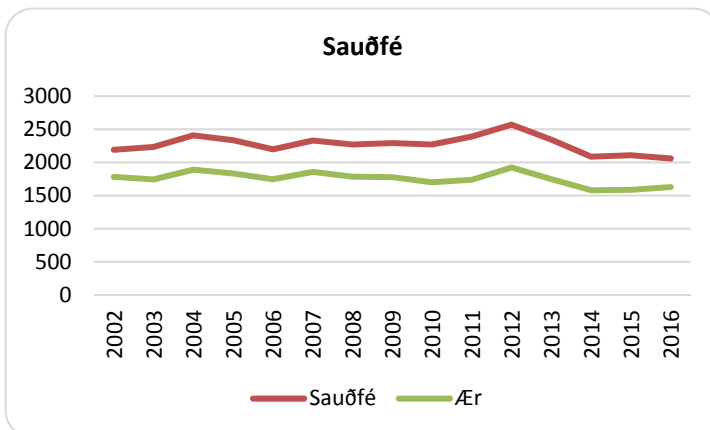
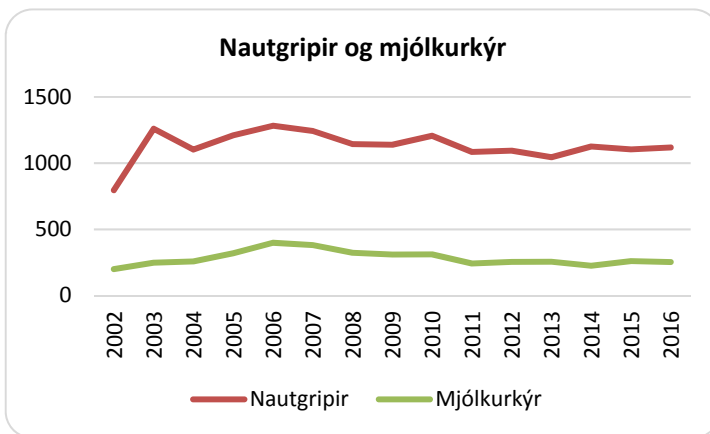

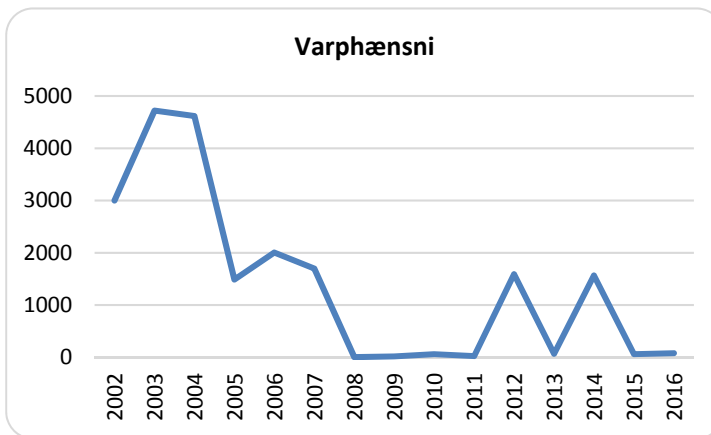
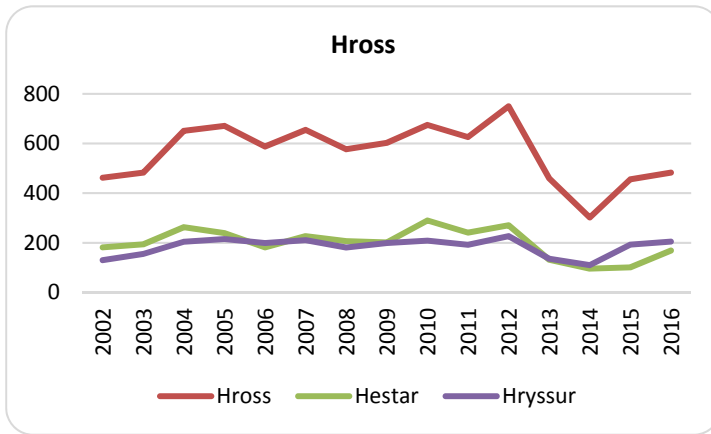
Mynd 6. Aldursdreifing íbúa í Kjósarhreppi borin saman við aldersdreifingu á landsvísu (Hagstofa Íslands, 2016).

3.2 ATVINNA

Kjósarhreppur er fyrst og fremst landbúnaðarhérað og þar er víða stundaður öflugur landbúnaður. Í sveitarfélaginu er einnig mikil sumarhúsabyggð og einhver þjónusta hefur skapast í tengslum við hana.

Opinber stöðugildi sveitarfélagsins árið 2015 voru 2,7 sem er langt undir fjölda stöðugilda hjá nálægum sveitarfélögum (*Samband íslenskra sveitarfélaga, 2015*).

Landbúnaður

Upplýsingar um fjölda búfjár eru fengnar frá Hagstofu Íslands.

Nautgripum hefur heldur fjölgað frá árinu 2002, þá voru þeir tæplega 800 en við árslok 2016 voru þeir rúmlega 1.100. Mjólkurkúm hefur einnig fjölgað, úr 200 kúm árið 2002 í 253 við árslok 2016.

Fjöldi sauðfjár hefur staðið nokkuð í stað en heldur fækkað á allra síðustu árum. Alls voru tæplega 2.200 fjár í sveitarfélaginu árið 2002 en um 2.060 við árslok 2016.

Fjöldi hrossa hefur verið breytilegur á tímabilinu, árið 2002 voru þau um 460 en tók svo að fjölga og voru flest árið 2012 eða 750 talsins. Við árslok árið 2016 voru þau rúmlega 480.

Um 3.000 varphænur voru í sveitarfélaginu árið 2002 og þær voru um 4.600 á árunum 2003 og 2004. Síðan hefur þeim fækkað mikið og við árslok árið 2016 voru þær tæplega 80 talsins.

Eitthvað er um geitur og endur í sveitarfélaginu en vegna þess hve dýrin eru fá verður ekki gerð frekari grein fyrir þeim hér. Engin svín hafa verið skráð í sveitarfélaginu á þessu tímabili.

3.3 FERÐAÞJÓNUSTA

Í Kjósarhreppi er rekin ferðaþjónusta á nokkrum bæjum þar sem ýmis afþreying er í boði; s.s. veiði, hestaleiga, söfn, veitingasala og sala á handverki. Mörg orlofshús eru í sveitarfélaginu og gistingu er að fá á nokkrum stöðum.

Heildarfjöldi erlendra ferðamanna á Íslandi árið 2016 var 1.792.201 (*Ferðamálastofa, 2016*). Samkvæmt úttekt sem greiningardeild Arion banka hefur unnið þá er gert ráð fyrir að fjöldi ferðamanna verði um 2,2 milljónir árið 2017 og 2,5 milljónir árið 2018. Sama úttekt gerir ráð fyrir að fyrir hverja 111 ferðamenn verði til eitt nýtt starf. Fjölgun ferðamanna reynir á ýmsa innviði hagkerfisins s.s. vegakerfið, löggæslu og heilbrigðisþjónustu (*Greiningardeild Íslandsbanka, 2016*).

Samkvæmt 6. gr. reglugerðar um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald nr. 1277/2016 þá skiptast gististaðir í tegundir eftir búnaði og aðstöðu sem bjóða skal gestum (*Ferðamálastofa, 2016*).

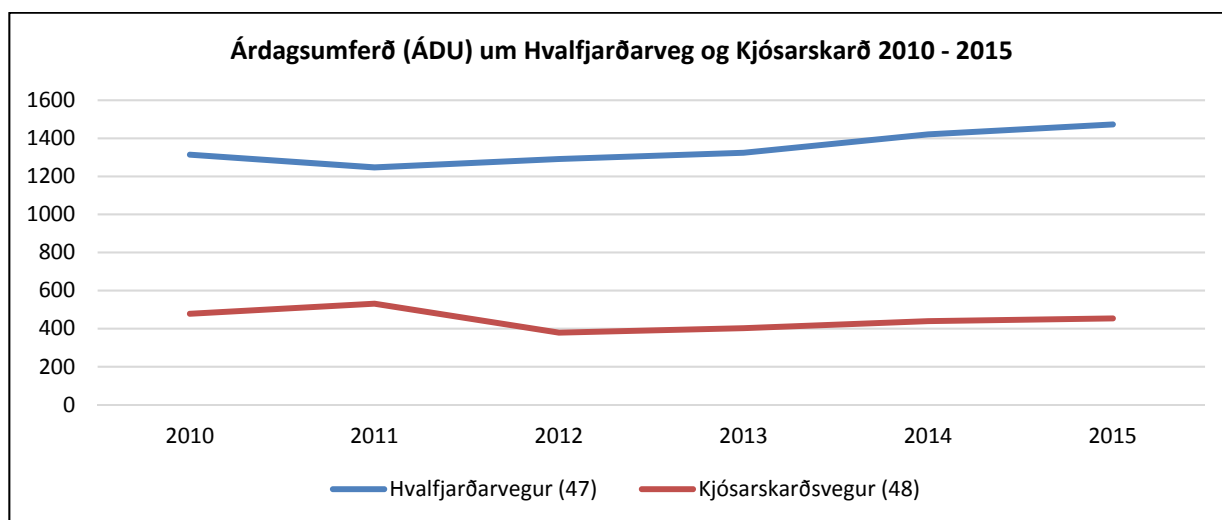
Ekkert hótél er í Kjósarhreppi en hugmyndir eru komnar um byggingu hótels í Hvammsvík. Ekki reyndist unnt að fá upplýsingar hjá Hagstofu Íslands um fjölda gistinguáttanna í Kjósarhreppi vegna þess hve fáir gististaðirnir eru. Nýting herbergja á heilsárshótelum á landsvísu jókst um 37,5% milli ára 2010 og 2015.

Núverandi og fyrirhugaðir gististaðir í Kjósarhreppi og flokkun þeirra er sýnd á skýringarupprætti nr. 7. Þar er flokkun gististaðanna einfölduð en stuðst er við flokkun í framangreindri reglugerð. Ekki eru til upplýsingar um heimagistingu eða íbúðir sem leigðar eru út.

- Hótél.
- Gistiheimili, s.s. ferðapjónusta bænda og farfuglaheimili.
- Tjaldsvæði.

Ferðamálastofa hefur kortlagt „Auðlindir íslenskrar ferðapjónustu“. Í verkefninu var með aðstoð heimafélks kortlagðir staðir þar sem upplifa má staðbundna og einstaka eiginleika í náttúruferðum eða menningu. Skráningin gefur vísbendingar um sérkenni svæða sem hugsanlega má nýta fyrir ferðapjónustu (*Ferðamálastofa, 2015*). Þessir staðir eru sýndir á skýringarupprætti nr. 7.

Helstu ferðaleiðir í Kjósarhreppi eru Hvalfjarðarvegur (nr. 47), Kjósarskarðsvegur (nr. 48) og Meðalfellsvegur (nr. 461). Mynd 7 sýnir meðalumferð á dag yfir allt árið á tveimur aðalferðaleiðunum í sveitarfélaginu. Umferð um Hvalfjarðarveg hefur aukist lítillega frá árinu 2010 en umferð um Kjósarskarðsveg hefur nánast staðið í stað.

Mynd 7. Meðalumferð á dag yfir allt árið um Hvalfjarðarveg og Kjósarskarðsveg á árunum 2010 – 2015 (*Vegagerðin, 2016*).

Helstu vegir, göngu-, reið- og reiðhjólaleiðir eru sýndar á skýringarupprætti nr. 4.

3.4 OPINBER ÞJÓNUSTA OG SAMSTARF SVEITARFÉLAGA

Í Kjósarhreppi er veitt margvísleg þjónusta við íbúana og er samstarf við nágrannasveitarfélög á fjölmörgum sviðum og er nánar vikið að þeim helstu hér aftar.

Kjósarhreppur stendur að svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins ásamt hinum 6 sveitarfélögum: Garðabæ, Hafnarfirði, Kópavogsbæ, Mosfellsbæ, Reykjavík og Seltjarnarnesi. Einnig er samstarf um framtíðar stefnumótun með gerð sóknaráætlunar og endurskoðun á vatnsverndarsvæðum.

Stjórnsýsla

Miðstöð stjórnsýslunnar er í Ásgarði í Kjós, í gamla barnaskólanum. Skipulags- og byggingarfulltrúi hefur einnig aðsetur í Ásgarði.

Skólar

Grunnskóli er ekki starfræktur í sveitarfélaginu en börn sækja skóla í Klébergsskóla á Kjalarnesi. Enginn leikskóli er starfræktur í sveitarfélaginu.

Heilsugæsla

Kjósarhreppur er aðili að heilsugæslu Mosfellsbæjar en að henni standa auk Heilbrigðisráðuneytis, Mosfellsbær og Kjalarnes.

Heilbrigðiseftirlit Kjósarsvæðis

Heilbrigðiseftirlit Kjósarsvæðis er eitt þriggja heilbrigðiseftirlita á höfuðborgarsvæðinu og annast heilbrigðiseftirlit í Mosfellsbæ, á Seltjarnarnesi og í Kjós.

Strætó bs.

Strætó bs. er byggðasamlag í eigu sex sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu. „*Meginhlutverk byggðasamlagsins er að veita almenna þjónustu á sviði almenningssamgangna, innan þess fjárhagsramma sem samlaginu er sett og nýta það fjármagn sem best til að koma til móts við óskir og væntingar viðskiptavina. Undir þetta hlutverk fellur rekstur almenningsvagna (strætó), ferðaþjónusta fatlaðra og ferðaþjónusta eldri borgara*“ (“Strætó bs,” 2016).

Brunavarnir

„*Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins (SHS) varð til 1. júní 2000 við sameiningu Slökkviliðs Reykjavíkur og Slökkviliðs Hafnarfjarðar. Stofnendur og eigendur SHS eru sex sveitarfélög á höfuðborgarsvæðinu: Reykjavíkurborg, Kópavogsbær, Hafnarfjarðarbær, Garðabær, Mosfellsbær og Seltjarnarneskaupstaður. Liðið veitir þjónustu við Kjósarhrepp samkvæmt samningi og hefur skyldur um aðstoð við nærliggjandi sveitarfélög samkvæmt starfssamningum. Starfssvæðið nær því frá Hvalfjarðarbotni í norðri, til Straumsvíkur í suðri og Bláfljallasvæðisins í austri. Íbúar á starfssvæðinu eru um 63 prósent allra landsmanna*“ (“Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins,” 2016).

Veitur

Kjósarhreppur annast losun rotþróa í sveitarfélaginu en þær eru að jafnaði losaðar þriðja hvert ár. Heilbrigðiseftirlit Kjósarhrepps annast eftirlit með losuninni.

Kjósarveitur ehf. er fyrirtæki í eigu Kjósarhrepps og lagningu hitaveitu frá borholum í landi Möðruvalla að bæjum og frístundasvæðum í sveitarfélaginu mun ljúka á skipulagstímabilinu. Samhliða hitaveitilögninni er lagður ljósleiðari. Einnig eru borholur í landi Hvammsvíkur og Fremri-Háls.

Tvær vatnsveitur eru reknar á vegum sveitarfélagsins. Annars vegar veita sem liggur frá vatnsbóli utan í Eyrarfjalli að íbúðarbyggðinni í Harðbalahverfi sunnan Laxvogar, ásamt bæjunum Blönduholti og Felli; hins vegar veita sem liggur frá vatnsbóli í hlíðum Reynivallaháls að Ásgarði og Félagsgarði. Að öðru leyti eru bæir með sín eigin vatnsból og veitur frá þeim.

Sorphirða

Sorphirðu hefur verið komið á í Kjósarhreppi og eru allir íbúar með 2 ílát undir sorp, annars vegar fyrir pappír og hins vegar fyrir annað sorp. Sorphirða fer fram á tveggja vikna fresti. Kjósarhreppur rekur einnig endurvinnslustöð við Hurðarbaksholt.

Sorpa bs. annast meðhöndlun úrgangs sbr. lög um meðhöndlun úrgangs nr. 55/2003 fyrir sveitarfélög á höfuðborgarsvæðinu. Sorpa bs. stóð að gerð sameiginlegrar svæðisáætlunar um meðhöndlun úrgangs 2009 – 2020 ásamt Sorpstöð Suðurlands bs, Sorpeyðingarstöð Suðurnesja sf. og Sorpurðun Vesturlands hf. Kjósarhreppur samþykkti svæðisáætlunina þann 20. október 2009. Helstu breytingar frá fyrstu áætluninni sem út kom 2005 eru:

- Stjórnir sorpsamlaganna hafa ákveðið að hætta urðun lífræns og brennanlegs úrgangs eigi síðar en 2020.
- Aðferðir við meðhöndlun úrgangs og forgangsröðun þeirra hefur verið ákveðin.
- Fyrir liggur hvaða urðunarstaði vilji er til að nota á áætlunartímanum.

- Áætlun um aðgerðir til næstu 3ja ára liggur fyrir.
- Áætluninni fylgir nú umhverfismat í samræmi við ákvæði laga um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 (*Ögmundur Einarsson; Guðjón Guðmundsson; Guðmundur Tryggvi Ólafsson; Hrefna Bryndís Jónsdóttir, 2015*).

4 UMHVERFISSKÝRSLA

Endurskoðun aðalskipulags Kjósarhrepps fellur undir lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlanana. Markmið laganna „er að stuðla að sjálfbærri þróun og draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum og jafnframt að stuðla að því að við áætlanagerð sé tekið tillit til umhverfissjónarmiða. Það skal gert með umhverfismati tiltekinna skipulags- og framkvæmdaáætlana stjórnvalda sem líklegt er að hafi í för með sér veruleg áhrif á umhverfið“ (Alþingi Íslands, 2006).

Endurskoðun aðalskipulags sveitarfélagsins fellur undir lögin þar sem eftirfarandi á við um áætlunina:

- Áætlunin er unnin samkvæmt lögum.
- Áætlunin er undirbúin og/eða samþykkt af stjórnvöldum.
- Áætlunin markar stefnu er varðar leyfisveitingar til framkvæmda sem tilgreindar eru í lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.

Umhverfismatið er unnið samhliða endurskoðun aðalskipulagsins og nýtist því til ákvarðanatöku.

4.1 TENGLI VIÐ AÐRAR ÁÆTLANIR

Aðalskipulag sveitarfélags þarf að vera í samræmi við fjölmargar stefnur og áætlanir sem ríkið hefur sett fram. Í töflunni hér fyrir neðan má sjá hvaða stefnur og áætlanir aðalskipulagið þarf að vera í samræmi við og rökstuðning um hvernig stefnan er í samræmi við þær.

Stefnumörkun	Markmið í stefnum og áætlunum	Samræmi eða ósamræmi við stefnu aðalskipulags
Á landsvísu		
Landsskipulagsstefna 2015 - 2026	<p>Sjálfbær byggð í dreifbýli: Skipulag í dreifbýli gefi kost á fjölbreyttri nýtingu lands. Landnotkun styðji við búsetu og samfélag í dreifbýli. Í dreifbýli tengist fjölgun íbúða fremur búrekstri eða annarri staðbundinni landnýtingu eða atvinnustarfsemi.</p> <p>Umhverfis- og menningargæði: Mörkuð verði stefna um yfirbragð byggðar og tekið tillit til staðháttar og landslags.</p> <p>Sjálfbærar samgöngur: Gerð verði grein fyrir og mörkuð stefna um aðra vegi en þjóðvegi.</p> <p>Sjálfbær nýting landbúnaðarlands: Flokkun landbúnaðarlands, landslagsgreining og vistgerðaflokkun verði lögð til grundvallar skipulagsákvörðunum.</p> <p>Ferðapjónusta í sátt við náttúru og umhverfi: Skipulagsákvæðanir um ferðapjónustu taki mið af náttúruvernd og kortlagningu á auðlindum ferðapjónustunnar og miði jafnt að því að uppbyggingin nýtist bæði íbúum svæðis sem og ferðamönnum.</p> <p>Hverfisverndun víðerna og viðkvæmra svæða.</p> <p>Trygg fjarskipti í sátt við náttúru og umhverfi: Skipulag gefi kost á uppbyggingu fjarskiptamannvirkja.</p> <p>Skipulag m.t.t. náttúruvár og loftslagsbreytinga: Við skipulag sveitarfélaga</p>	<p>Stefnan styður við landsskipulagsstefnu m.a. með áformum um þéttingu byggðar í dreifbýli. Stefnan heimilar byggingu íbúðarhúsa í dreifbýli í tengslum við núverandi bæjartorfur til að vegir og veitur nýtist sem best.</p> <p>Stefnan heimilar uppbyggingu ýmis konar atvinnustarfsemi á landbúnaðarsvæðum. Einkum er horft til starfsemi í tengslum við ferðapjónustu, greiðasölu, afurðasölu eða léttan iðnað sem fellur vel að landbúnaðarstarfsemi.</p> <p>Í stefnunni eru skilgreindar fjölbreyttar göngu-, reið- og reiðhjólaleiðir.</p> <p>Í stefnunni er landbúnaðarland flokkað í 4 flokka og sett ákvæði varðandi skipulagsákvæðanir til verndar flokki 1 og 2.</p> <p>Stefnan tekur mið af því að stór hluti sveitarfélags er á náttúruminjaskrá.</p> <p>Mótuð er stefna um orkuflutning og aðrar veitur.</p> <p>Stefnan tekur mið af hættu vegna ofanflóða en ný byggð verður ekki heimiluð á mögulegum hættusvæðum.</p> <p>Mörkuð er stefna um strandsvæði.</p>

	<p>verði tekið tillit til hættu sem stafar af náttúruvá s.s. vatnsflóðum og jarðskjálftum.</p> <p>Skipulag veiti grundvöll fyrir fjölbreytta nýtingu strandsvæða.</p>	
Velferð til framtíðar. Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi til 2020	Stefnumótun Íslands um sjálfbæra þróun. Þar er mörkuð stefna um heilbriggt og öruggt umhverfi, verndun náttúru landsins, sjálfbæra nýtingu auðlinda og hnattræn viðfangsefni. Við gerð aðalskipulags og umhverfisskýrslu ber að taka mið af stefnumótuninni eftir því sem við á.	Stefna aðalskipulagsins er í samræmi við áherslur sem settar eru fram í Velferð til framtíðar. Í aðalskipulaginu er gerð grein fyrir þeim svæðum sem njóta sérstakrar verndar s.s. hverfisverndar.
Náttúruminjaskrá 7. útgáfa	Ráðherra gefur út náttúruminjaskrá á fimm ára fresti skv. lögum um náttúruvernd nr. 60/2013. Náttúruminjaskrá er samantekt yfir friðlýst svæði auk annarra merkra svæða á Íslandi sem ekki hafa verið friðlýst.	Stefna aðalskipulagsins er í samræmi við náttúruminjaskrá. Svæði á náttúruminjaskrá eru eftirfarandi: Náttúruvætti: Steðji (Staupasteinn). Aðrar náttúruminjar: Brynjudalur, Laxvogur og Laxá, Ósmelur og Hvalfjarðareyri, Þórufoss.
Samgönguáætlun 2011-2022	Samgönguáætlun byggir á þeim meginmarkmiðum að samgöngur séu greiðar, hagkvæmar, öruggar og umhverfislega sjálfbærar auk þess sem þær stuðli að jákvæðri byggðaþróun.	Stefna aðalskipulagsins er í samræmi við samgönguáætlun.
Tillaga til þingsályktunar um mótun stefnu stjórnvalda um flokkun, vernd og skráningu ræktunarlands	Markmiðið er að stuðla að því að gerð verði áætlun um vernd góðs ræktunarlands í merkingunni ræktað eða ræktanlegt land, enda er það mikilvæg, takmörkuð auðlind sem ýmist getur eyðst, rýrnað eða vaxið.	Stefna aðalskipulagsins samræmist þingsályktunartillögunni þar sem landbúnaðarland hefur verið flokkað í 4 flokka eftir gæðum þess og hæfni sem akuryrkjúlunds. Settir eru skilmálar í greinargerð til verndar þessari auðlind.
Vegvísir í ferðaþjónustu	Áfangastaðir ferðamanna verði skilgreindir í aðalskipulagi. Verndar- og sjálfbærnisjónarmið liggi til grundvallar uppbyggingar aðstöðu. Góðar og öruggar samgöngur eru forsenda þess að ferðamenn dreifist sem víðast um landið.	Stefna aðalskipulagsins er í samræmi við Vegvísi í ferðaþjónustu. Skilgreindir eru áningarstaðir fyrir ferðamenn undir landnotkunarflokknum afþreyingar- og ferðamannasvæði, þeir sýndir á uppdrætti og fjallað um þá í greinargerð. Skipulagið gerir ráð fyrir göngu-, reið og hjólaleiðum og eru þær sýndar á uppdrætti og fjallað um þær í greinargerð.
Kerfisáætlun Landsnets 2015 - 2024	Landsneti ber, skv. raforkulögum nr. 65/2003, að leggja fram áætlun um uppbyggingu flutningskerfis raforku um landið. Árlega er lögð fram til samþykktar Orkustofnunar kerfisáætlun um uppbyggingu flutningskerfisins, annars vegar til 10 ára og hins vegar framkvæmdaáætlun til þriggja ára.	Þar sem Kerfisáætlun Landsnets 2016 – 2025 hefur ekki verið staðfest er tekið mið af gildandi Kerfisáætlun 2015 – 2024. Í sviðsmyndum áætlunar er gert ráð fyrir styrkingu Brennimelslínu en ekki er tekin afstaða til þess. Stefna aðalskipulagsins gerir ráð fyrir að raflínur verði lagðar í jarðstrengjum.
Samningur um líffræðilega fjölbreytni	Samningurinn hefur það þrjúþætta markmið að vernda líffræðilega fjölbreytni, að tryggja að nýting lífrænna auðlinda sé sjálfbær og að arðinum af nýtingu þeirra sé skipt með réttlátum hætti.	Stefna aðalskipulagsins er í samræmi við stefnumörkunina m.a. með því að miða að því að staðsetja framkvæmdir utan verndarsvæða er verið að vernda líffræðilega fjölbreytni.

Rammasamningur SP um loftslagsbreytingar	Markmið samningsins er að koma í veg fyrir hættulega röskun á loftslagskerfinu af mannavöldum, og tryggja þannig að matvælaframleiðslu í heiminum verði ekki stefnt í hættu og að efnahagsþróun geti haldið áfram á sjálfbæran máta.	Stefna aðalskipulagsins styður við samning SP um loftslagsbreytingar m.a. með afmörkun skógræktar- og landgræðslusvæða.
Aðgerðaráætlun í loftslagsmálum	Aðgerðaáætlun íslenskra stjórnvalda í loftslagsmálum er hugsuð sem tæki sem stjórnvöld geta notað til að draga úr nettólosun gróðurhúsalofttegunda (GHL) á Íslandi í því skyni að standa við stefnu stjórnvalda og skuldbindingar í loftslagsmálum. Aðgerðaráætlunin var gerð til að framfylgja Parsíarsamkomulaginu	Stefna aðalskipulagsins styður við aðgerðaáætlun stjórnvalda í loftslagsmálum m.a. með því að stuðla að góðum vegtengingum við nágrannabyggðir, áframhaldandi nýtingar endurnýjanlegra orkugjafa, öflugra sorpflokkun og landgræðslu.
Á svæðisvísu		
Svæðisskipulag Höfuðborgarsvæðisins 2015 - 2040	Höfuðborgarsvæðið er eitt búsetusvæði, einn atvinnu- og húsnæðismarkaður með sameiginleg grunnkerfi, útivistarsvæði, auðlindir og náttúru. Leiðarljós stefnunnar eru eftirfarandi: <ul style="list-style-type: none"> • Hagkvæmur vöxtur • Skilvirkar samgöngur • Sókn og samkeppnishæfni • Heilnæmt umhverfi • Gott nærumhverfi • Árangursrík samvinna sveitarfélaga. 	Stefna sveitarfélagsins samræmist stefnu svæðisskipulagsins með þéttingu byggðar í dreifbýlinu og flokkun landbúnaðarlands. Vatnsverndarsvæði eru afmörkuð í endurskoðuðu aðalskipulagi sem og útivistarsvæði.
Svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs til 2020	Stefnt er að því að draga úr myndun úrgangs í starfsemi sveitarfélaganna, auka endurnýtingu og endurnotkun, meðhöndla lífrænan úrgang á umhverfisvænum og hagkvæmum gas- og jarðgerðarstöðvum eins og kostur er.	Stefna sveitarfélagsins samræmist stefnu um meðhöndlun úrgangs þar sem m.a. er gert ráð fyrir áframhaldandi flokkun úrgangs.
Atvinnumál í Kjós 2010	Mikilvægustu þættir í atvinnulífinu eru: <ul style="list-style-type: none"> • Saga og náttúra • Samstarf landbúnaðar og náttúru • Kjarni (samgöngumiðstöð með veitingasölu og salernisaðstöðu) • Hitaveita 	Stefna sveitarfélagsins samræmist að miklu leyti stefnu um atvinnumál. Stefnt er að merkingu minjastaða, Maríuhöfn er sett undir strandsvæði, gert er ráð fyrir golfvelli og hóteli í Hvammsvík, flokkun landbúnaðarlands styður við framtíð landbúnaðar, rýmri byggingarheimildir á landbúnaðarsvæðum hvetja til nýsköpunar í atvinnulífi.
Aðalskipulag Bláskógabyggðar 2015 – 2027, sem er í ferli.	Stefna sveitarfélagsins um landnotkun	Stefna sveitarfélagsins samræmist stefnu í aðalskipulagi Bláskógabyggðar 2015 – 2027 hvað varðar helstu málaflokka s.s. verndarsvæði, samgöngur, þ.m.t. göngu- reið og hjólaleiða. Ósamræmi er í stærð Brennimelslínu 1. Bláskógabyggð gerir ráð fyrir að línan verði rekin á 400 kV spennu.
Aðalskipulag Hvalfjarðarsveitar 2008 – 2020.	Stefna sveitarfélagsins um landnotkun	Stefna sveitarfélagsins samræmist stefnu í aðalskipulagi Hvalfjarðarsveitar 2008 – 2020 hvað varðar helstu málaflokka s.s. verndarsvæði, samgöngur, þ.m.t. göngu- reið og hjólaleiða.

Aðalskipulag Reykjavíkur 2010 – 2030.	Stefna sveitarfélagsins um landnotkun	Stefna sveitarfélagsins samræmist stefnu í aðalskipulagi Reykjavíkur 2010 – 2030 hvað varðar helstu málaflokka s.s. verndarsvæði, samgöngur, þ.m.t. göngureið og hjólaleiða. Ósamræmi er í stærð Brennimelslínu 1. Reykjavíkurborg gerir ráð fyrir að línan verði rekin á 400 kV spennu.
Staðardagskrá 21 í Kjósarhreppi	Staðardagskrá 21 er áætlun sem öllum sveitarstjórnnum heimsins er ætlað að gera í samræmi við ályktun Heimsráðstefnu Sameinuðþjóðanna um umhverfi og þróun. Mótuð er stefna og framkvæmdaáætlun um eftirfarandi málaflokka: <ul style="list-style-type: none">- velferð,- menningarminjar,- ásýnd,- mengun,- úrgangsmál,- náttúruvernd,- haf- og strandsvæði. Staðardagskrárnefnd verður sveitarstjórn til ráðgjafar við framfylgd stefnunnar.	Stefna sveitarfélagsins samræmist markmiðum sem sett eru fram í Staðardagskrá 21 í Kjósarhreppi m.a. með því að marka stefnu um umhverfi og yfirbragð byggðar og um strandsvæði.

4.2 AÐFERÐARFRÆÐI UMHVERFISMATS

Aðalskipulag Kjósarhrepps er unnið af stýrihópi sveitarfélagsins og ráðgjöfum Steinsholts ehf. Í vinnunni er horft á hvaða þætti í stefnu aðalskipulagsins er vert að meta m.t.t. umhverfisáhrifa, en þá eru þau atriði skoðuð sem talin eru hafa mest áhrif á umhverfið með hliðsjón af flokkun framkvæmda í lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000. Höfð er hliðsjón af leiðbeiningarskjali Skipulagsstofnunar við val á þeim umhverfisþáttum og viðmiðum sem lögð eru til grundvallar matinu (*Skipulagsstofnun, 2007*).

Gerð er grein fyrir matinu í kafla 4. Niðurstaða þessarar vinnu var nýtt til að marka ákjósanlega stefnu um landnotkun í sveitarfélaginu með því að taka ákvarðanir byggðar á mati á umhverfisáhrifum og þar sem við á voru settir skilmálar um mótvægisáðgerðir til að draga úr neikvæðum áhrifum eins og kostur er.

4.2.1 Vægi umhverfisáhrifas

Skilgreining á vægi umhverfisáhrifa eru sett fram til að hægt sé að leggja mat á umhverfisáhrif áætlunarinnar. Í leiðbeiningum Skipulagsstofnunar um umhverfismat áætlana segir; „*Vægi umhverfisáhrifa fer almennt eftir eðli, gerð, umfangi, tíðni og tímalengd breytinganna sem eru fyrirséðar á umhverfinu.*“ Við mat á vægi áhrifa er litið til þess hvort áhrifin séu marktæk á svæðis-, lands-, eða heimsvísu og ná til fjölda fólks og þess hvort áhrifin séu óafturkræf og til langs tíma. Áhrifin geta verið jákvæð, neikvæð, óveruleg eða óviss.

Skilgreining á vægi áhrifa	Skýring
Jákvæð áhrif (+)	Áhrif áætlunar á umhverfisþátt/-þætti eru talin til bóta fyrir umhverfið eða bæta hag þorra íbúa og/eða gesta á beinan eða óbeinan hátt. Breytingin eða ávinningurinn sem hlýst af framfylgd áætlunarinnar eru yfirleitt varanleg og getur verið staðbundin en er yfirleitt á svæðis-, lands-, eða heimsvísu. Áhrifin samræmast lögum og reglugerðum, stefnumörkun stjórnvalda og alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.

Óveruleg áhrif (<>)	Áhrif framkvæmdar eða áætlunar á umhverfisþátt/-þætti eru minniháttar, með tilliti til umfangs svæðis og viðkvæmni þess fyrir breytingum, ásamt fjölda fólks sem verður fyrir áhrifum. Áhrifin eru í mörgum tilfellum tímabundin og í einhverjum tilvikum afturkræf. Áhrif eru oftast stað-, eða svæðisbundin. Áhrifin samræmast ákvæðum laga og reglugerða, almennri stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Engin/lítill (0)	Áhrif framkvæmdar á umhverfisþátt verða engin eða lítil.
Neikvæð áhrif (-)	Áhrif af áætluninni eru talin skerða eða rýra gildi tiltekna umhverfisþátta/-þátta á beinan eða óbeinan hátt eða valda ónæði, óþægindum, heilsutjóni eða auknu raski fyrir íbúa og/eða gesti. Áhrifin geta verið varanleg og/eða óafturkræf, staðbundin eða á lands-/heimsvísu. Áhrifin geta að einhverju leiti stangast á við ákvæði laga, reglugerða, stefnumarkana stjórnvalda eða alþjóðasamninga sem Ísland er aðili að.
Óviss áhrif (?)	Ekki er vitað um eðli eða umfang umhverfisáhrifa á tiltekna umhverfisþætti, m.a. vegna skorts á upplýsingum, tæknilegra annmarka eða skorts á þekkingu. Það getur verið unnt að afla upplýsinga um áhrifin með frekari rannsóknum eða markvissri vöktun. Áhrifin geta verið háð útfærslu.

4.2.2 Umhverfisþættir, matsspurningar og viðmið

Umhverfisþáttur getur verið t.d. gróðurfar, landslag eða samfélag. Þessir þættir eru þeir sem taldir eru geta orðið fyrir áhrifum af framkvæmdum og aðgerðum sem sett stefna leiðir af sér hverju sinni. Í matslýsingu voru tilteknir þeir umhverfisþættir sem líklegt væri að yrðu valdir til umfjöllunar í umhverfiskýrslu en hér er flokkun þeirra breytt lítillega eftir umræður í stýrihöpi.

Áhrif af stefnu aðalskipulagsins á einstaka þætti umhverfisins eru metin og gefin einkunn, m.a. eftir því hvort þau eru talin jákvæð eða neikvæð. Forsendur við mat á umhverfisáhrifum byggja á tveimur meginþáttum sem eru:

Viðmið í lögum og reglugerðum, stefnumótun stjórnvalda og skuldbindingar á alþjóðavísu.

Greining á einkennum og vægi áhrifa á einstaka umhverfisþætti skv. fyrirbyggjandi gögnum.

Við matið er horft til neðangreindra umhverfisþátta og leitast við að svara matsspurningum út frá þeim viðmiðum sem til eru.

Umhverfisþáttur	Matsspurning	Viðmið
Náttúra: Dýralíf, gróður, jarðmyndanir og vistkerfi.	Hefur stefnan áhrif á gróður og dýralíf. Hefur stefnan áhrif á jarðmyndanir? Hefur stefnan áhrif á gott landbúnaðarland?	Landsskipulagsstefna 2015 – 2026. Lög um náttúruvernd nr. 60/2013, áhersla á 61. gr. Velferð til framtíðar – Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi til 2020. Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins 2040: Sveitarfélögin tryggja nýtingu landbúnaðarlands fyrir matvælaframleiðslu og takmarka uppbyggingu sem skerðir það. Þau gera einnig grein fyrir nánari útfærslu til að viðhalda og styðja við gott landbúnaðarland. Staðardagsrá 21: Að lífsgæðum og landi sé skilað til komandi kynslóða í jafngóðu eða betra ástandi en núlifandi kynslóð býr við.
Landslag og ásýnd; byggðamynstur, yfirbragð svæðis, náttúrulegt landslag.	Hefur stefnan áhrif á náttúrulegt landslag? Hefur stefnan áhrif á byggðamynstur og yfirbragð svæðis?	Landsskipulagsstefna 2015 – 2026: - Byggð falli að landslagi og náttúru og gangi ekki á verðmæt svæði að óþörfu.

	Hefur stefnan áhrif á ásýnd?	
Samfélag: íbúapróun, þjónusta, efnahagur, atvinna, útivist, ferðamennska, landnotkun.	Er stefnan líkleg til að efla atvinnulíf? Stuðlar stefnan að bættri þjónustu við íbúa og gesti? Stuðlar stefnan að styrkingu byggðar, fjölgun íbúa og bættum lífsgæðum þeirra? Hefur stefnan áhrif á tekjustofna sveitarfélagsins?	Landsskipulagsstefna 2015 – 2026: - Skipulagsgerð stuðli að eflingu ferðaþjónustu. - Uppbygging íbúðar- og atvinnuhúsnæðis verði í samræmi við þörf. Staðardagskrá 21: Að markvisst sé unnið að nýsköpun og fjölbreytni í atvinnulífi.
Heilsa, vellíðan og öryggi; mengun, náttúruvá, grunnvatn.	Hefur stefnan áhrif á heilsu og öryggi íbúa og gesta? Styður stefnan við aukin gæði byggðarinnar hvað varðar umferðaröryggi? Hefur stefnan áhrif á hljóðvist og/eða loftgæði? Hefur stefnan áhrif á líðan íbúa/gesta? Hefur stefnan áhrif á útivistar- og afþreyingarmöguleika? Er hætta á mengun eða náttúruvá af völdum stefnunnar? Er stefnan líkleg til að stuðla að matvælaöryggi? Er stefnan líkleg til að stuðla að auknum loftslagsbreytingum?	Landsskipulagsstefna 2015 – 2026: - Skipulagsgerð stuðli að heilnæmu umhverfi m.t.t. vatnsgæða, loftgæða, hljóðvistar o.fl. Svæðisskipulag Höfuðborgarsvæðisins 2040: Taka skal mið af skilgreindu mannvirkjabelti á vatnsverndarsvæðum í skipulagsáætlunum og við veitingu framkvæmdaleyfa. Staðardagsrá 21: Að stuðlað sé að sem mestu heilbrigði íbúa með góðu aðgengi að mikilvægum náttúruauðlindum, til tómsundaíðkunar og upplifunar s.s. fjöllum, vötnum, skógum, fjörum og öðrum mikilvægum náttúrufyrirbærum.
Minjar; menningarminjar, náttúruminjar, verndarsvæði.	Hefur stefnan áhrif á fornminjar? Hefur stefnan áhrif á náttúruminjar eða verndarsvæði? Hefur stefnan áhrif á víðerni?	Landsskipulagsstefna 2015 – 2026: - Skipulagsgerð stuðli að verndun náttúru- og menningargæða. Aðalskráning fornminja, unnin árið 2017. Náttúruminjasrá.

4.2.3 Valkostir og vinsun kosta

Vinna við umhverfismatið fór fram samhliða vinnu aðalskipulagsins. Valkostagreining er mikilvægur hluti umhverfismats áætlana og gerir ferli ákvarðanatöku gegnsærra. Samhliða stefnumörkuninni var valkostum stillt upp og til hliðsjónar var höfð flokkun framkvæmda í lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000. Í kafla 4.3 eru bornir saman mismunandi valkostir fyrir stefnu aðalskipulagsins.

Í umhverfismati áætlana ber að fjalla um svokallaðan núll-kost og bera breytta stefnu skipulagsins saman við hann, eftir því sem við á. Núll kostur „*felur í sér lýsingu á ástandi umhverfisins, eins og búast má við að það þróist ef ekki kemur til framfylgdar áætlunarinnar. Í einhverjum tilfellum getur samanburður við núllkostinn falist í samanburði við framfylgd gildandi áætlunar*“ (Skipulagsstofnun, 2007).

4.3 UMHVERFISMAT

Endurskoðað aðalskipulag Kjósarhrepps er að miklu leyti uppfærð skipulagsáætlun í samræmi við ný skipulagslög nr. 123/2010 og nýja skipulagsreglugerð nr. 90/2013. Ekki er um mikla stefnubreytingu að ræða frá gildandi aðalskipulagi sbr. kafla 3.1 í greinargerð. Nýtt aðalskipulag miðar í flestum tilfellum við stefnu gildandi aðalskipulags sem núllkost. Í ákveðnum tilfellum er breyting á stefnu sveitarfélags óbreytt eða það lítið breytt að ekki ekki þykir ástæða til að meta áhrifin sérstaklega og eru þeir landnotkunarflokkar ekki teknir inn í umhverfismatið.

Áhrifaþættir eru eftirfarandi:

- Íbúðarbyggð
- Frístundabyggð
- Landbúnaðarsvæði – verndun landbúnaðarlands
- Landbúnaðarsvæði – byggingarheimildir
- Skógrækt
- Verslun- og þjónusta
- Afþreyingar- og ferðamannsvæði
- Íþróttasvæði
- Stakar framkvæmdir
- Efnistökusvæði
- Strandsvæði
- Samgöngur
- Verndarsvæði, hverfisvernd og friðlýst svæði
- Náttúruvá

4.3.1 Íbúðarbyggð

Stefna aðalskipulagsins fyrir byggð í dreifbýli er sett fram í kafla 2.1.2 í greinargerð. Í sveitarfélaginu hefur í gegnum tíðina einkum verið byggt upp utan skilgreindra íbúðasvæða, á bæjartorfum þar sem ný íbúðarhús nýta sömu heimreið og veitur. Í gildandi skipulagi (2005-2017) er heimilt er að byggja stök íbúðarhús á bújörðum, ótengt búskap auk þess sem gert var ráð fyrir heimild til „búgarðabyggðar“ á skilgreindum svæðum. Stefnumbreyting er gerð varðandi íbúðarbyggð í dreifbýli þar sem heimiluð verður íbúðarbyggð á afmörkuðum svæðum þar sem kveðið verður á um ákveðna skilmála s.s. lóðastærð og fjölda lóða. Horfið er frá stefnu um búgarðabyggð.

Valkostir

- Valkostur I – Gert er ráð fyrir fyrir íbúðarbyggð með skilgreindum skilmálum, utan landbúnaðarlands í flokki I og II. Gert ráð fyrir að íbúðabyggð sé að jafnaði utan góðs landbúnaðarlands, í flokki I og II, en þó í góðum tengslum við núverandi byggð og/eða núverandi veitur, sérstaklega vegakerfi. Lóðir verða að lágmarki 0,5 ha og ekki verða heimilaðar fleiri en 8 lóðir í fyrsta áfanga innan jarðar.
- Valkostur II – núll kostur. Engin ný íbúðabyggð verður heimiluð.

Umhverfismat

Valkostur I

Áhrif stefnunnar á náttúru og þá einkum á gróður og landbúnaðarland eru metin jákvæð þar sem landbúnaðarlandi í flokki I og II verður verndað til landbúnaðarnota. Áhrif á landslag og ásynd eru metin óveruleg vegna þess hve svæðin eru lítil en vegna nálægðar við núverandi byggð eru áhrif á byggðamynstur fremur lítil. Áhrif á samfélag eru metin jákvæð og þá einkum á íbúáþróun og styrkingu byggðar þar sem stefnan er líkleg til að leiða til íbúafjölgunar og efla byggðina. Þétting byggðar í dreifbýli er jákvæð þar sem samnýta má veitur og vegi sem fyrir eru og auka þar með hagkvæmni þeirra. Á bæjum í nágrenninu er byggð til staðar sem þarfnast þjónustu s.s. skólaaksturs og viðbótarakstur ætti ekki að verða mikill í kjölfar stefnunnar. Áhrif á heilsu, vellíðan og öryggi eru metin jákvæð að því leyti að sóst er eftir lítt snortnu umhverfi og útivist en stefnan getur haft neikvæð áhrif á loftgæði og hljóðvist í dreifbýlinu vegna aukinnar umferðar sem ávallt fylgir dreifðari byggð, en þar sem lóðir á hverjum stað eru fáar ættu áhrifin að verða minniháttar. Stefnan ætti ekki að þurfa að hafa áhrif á minjar þar sem skipuleggja á íbúðarsvæð utan minjasvæða og því eru áhrif á minjar metin engin/lítill.

Valkostur II

Landbúnaðarland verður áfram nýtt til landbúnaðar og því eru áhrif á náttúru metin jákvæð. Ekki verður um samfellda íbúðabyggð að ræða, þannig að öll fjölgun/uppbygging íbúðarhúsa verða stakar byggingar, sem eru dýrari í uppbyggingu þar sem lagnaleiðir eru lengri og takmörkuð samnýtingin á vegum, frárennslis- og hreinsikerfum o.fl. (Áhrif af stökum framkvæmdum eru metin í kafla 4.3.4). Stefnan er ekki líkleg til að leiða til íbúafjölgunar þar sem ekki er stuðlað að nægu framboði lóða. Áhrif stefnunnar á samfélag eru metin neikvæð en áhrif á aðra umhverfisþætti eru óveruleg (engin/lítill).

Niðurstaða

	Náttúra	Landslag og ásjúnd	Samfélag	Heilsa, vellíðan og öryggi	Minjar
Valkostur I	+	<>	+	+/-	0
Valkostur II	+	0	-	0	0

Stefna um íbúðarbyggð hefur á heildina lítið jákvæð eða óveruleg áhrif á umhverfisþætti, byggðin þéttist og líkur eru á að íbúum fjölgi. Stefna sveitarstjórnar er að efla byggð en halda í dreifbýlisýfirbragð og því eru lóðir fremur stórar og fáar á hverjum stað fyrir sig. Þéttari byggð stuðlar að bættri nýtingu vega og veitna. Íbúafjölgun hefur verið lítil á undanförunum árum en með auknu framboði íbúðarlóða er stuðlað að fjölgun.

4.3.2 Frístundabyggð

Stefna aðalskipulags fyrir frístundabyggð er sett fram í kafla 2.1.3 í greinargerð. Í aðalskipulaginu er mörkuð sú stefna að frístundabyggð verði sem mest á samfelldum svæðum og að jafnaði verði hún utan landbúnaðarlands í flokki I og II. Þá er heimilt að starfrækja þjónustumiðstöð/smáværslun sem þjónar svæðinu. Engin ný frístundasvæði eru sett inn við endurskoðun aðalskipulagsins en þremur svæðum er breytt í íbúðarsvæði að öllu leyti eða að hluta. Eitt svæði er fellt út og nokkur svæði eru sameinuð í eitt. Þá er afmörkun breytt á nokkrum svæðum, þar sem ekki liggja fyrir áætlanir (skipulag) um uppbyggingu, til að sýna þau betur og nokkur svæði eru minnkuð til að þau nái ekki yfir landbúnaðarland í flokki I og II. Á þetta við um svæði næst Meðalfellsvatni.

Heimiluð er uppbygging á eldri svæðum, í tengslum við eðlilegt viðhald og/eða til stækkunar. Lóðir á þessum svæðum eru í sumum tilvikum fremur litlar s.s. við austanvert Meðalfellsvatn og því getur pláss til stækkunar verið takmarkað. Við viðhald eða stækkun skal gæta þess að halda í yfirbragð byggðarinnar hvað varðar útlit, hæð og byggingarefni.

Valkostir

- Valkostur I – Gert er ráð fyrir að svæði fyrir frístundabyggð minnki og að gott landbúnaðarland (flokkar I og II) verði að jafnaði ekki skilgreint sem frístundabyggð. Heimiluð verði aukin uppbygging á litlum frístundalóðum að undangengu skipulagi.
- Valkostur II – núll kostur. Svæði fyrir frístundabyggð eru óbreytt.

Umhverfismat

Valkostur I

Stefnan er talin hafa jákvæð áhrif á umhverfisþáttinn náttúru þar sem góðu ræktunarlandi er hlíft við frístundabyggð og þannig stuðlað að áframhaldandi öflugum landbúnaði. Stefnan er talin hafa jákvæð áhrif á ásjúnd þar sem gott viðhald húsa bætir ásjúnd svæða. Stefnan á ekki að hafa áhrif á minjar þar sem óheimilt er að framkvæma innan helgunarsvæðis minja og því eru áhrif á minjar metin engin/lítill. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru metin engin/lítill.

Valkostur II

Stefnan er talin hafa neikvæð áhrif á umhverfisþáttinn náttúru þar sem frístundabyggð er á landbúnaðarlandi í flokki I og II. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru metin engin/lítill.

Niðurstaða

	Náttúra	Landslag og ásýnd	Samfélag	Heilsa, vellíðan og öryggi	Minjar
Valkostur I	+	+	0	0	0
Valkostur II	-	0	0	0	0

Stefna um frístundabyggð hefur fremur jákvæð áhrif á náttúruna þar sem landbúnaðarlandi í flokki I og II er hlíft við frístundabyggð. Stefna sveitarstjórnar er að sveitarfélagið verði áfram eftirsótt til frístunda og útivistar og því er ákvæði um að hlífa góðu landbúnaðarlandi mikilvægt varðandi þróun frístundabyggðar á komandi árum.

4.3.3 Verndun landbúnaðarlands í flokki I og II

Stefna aðalskipulags fyrir landbúnaðarsvæði er sett fram í kafla 2.3.1 í greinargerð. Landbúnaðarland sveitarfélagsins er flokkað í fjóra flokka og mörkuð er stefna um flokka I og II sem miða að verndun lands til matvælaframleiðslu.

Valkostir

- Valkostur I - Land í flokki I og II verður ekki lagt undir landnotkun sem, til lengri tíma litið, skerðir möguleika svæðis til akuryrkju s.s. samfellda byggð, skógrækt eða umfangsmikla efnistöku eða iðnaðarstarfsemi. Þá verði leitast við að nýjir vegir, línur og veitur raski sem minnst samfellu í góðu landbúnaðarlandi.
- Valkostur II – núll kostur. Engar kvaðir settar á landbúnaðarland í flokki I og II.

Umhverfismat

Valkostur I

Áhrif af stefnu um flokkun landbúnaðarlands eru metin jákvæð að því leyti að besta ræktunarlandinu verður ekki ráðstafað varanlega til annarra nota en til landbúnaðar. Til þess ber þó að líta að ræktun lands hefur veruleg áhrif á náttúrulegan gróður og vistkerfi og áhrif af stefnunni eru því einnig metin neikvæð. Auk þess mun aukin ræktun leiða til aukinnar notkunar á tilbúnum áburði sem getur t.a.m. haft neikvæð áhrif á lífríki Laxár og hafsvæðisins og því eru áhrif metin neikvæð. Áhrif á landslag og ásýnd eru metin neikvæð en þurrkun lands með skurðgrefti breytir ásýnd verulega. Áhrif á samfélag eru metin jákvæð þar sem stefnan styrkir stoðir landbúnaðar með verndun ræktunarlands, sérstaklega með tilliti til þess að nægt landrými er í sveitarfélaginu fyrir aðra starfsemi, s.s. uppbyggingu og skógrækt. Áhrif á heilsu, vellíðan og öryggi eru metin jákvæð hvað varðar verndun ræktunarlands en um leið er stuðlað að matvælaöryggi í landinu. Innlend matvælaframleiðsla getur dregið úr þörf á innflutningi matvæla og um leið losun kolefnis út í andrúmsloftið. Áhrifin eru metin óveruleg hvað varðar aðra atvinnustarfsemi s.s. skógrækt, iðnaðar- eða þjónustustarfsemi þar sem gott landrými í sveitarfélaginu er utan flokka I og II. Áhrif á minjar eru metin óviss en nokkur hætta er að á að minjar verði fyrir áhrifum ef land er brotið til ræktunar í nágrenni þeirra s.s. vegna þurrkunar lands.

Valkostur II

Stefnan er talin hafa óveruleg/neikvæð áhrif á náttúru og heilsu, vellíðan og öryggi þar sem ekki er tryggt að besta ræktunarlandinu verði ekki ráðstafað varanlega til annarra nota en til landbúnaðar. Því er ekki stuðlað að vernd besta ræktunarlandsins til framtíðarnota né að matvælaöryggi íbúanna og þjóðarinnar allrar. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru metin engin/lítill.

Niðurstaða

	Náttúra	Landslag og ásjúnd	Samfélag	Heilsa, vellíðan og öryggi	Minjar
Valkostur I	+/-	-	+	+/<>	?
Valkostur II	<>/-	0	0	<>/-	0

Stefna um flokkun landbúnaðarlands hefur bæði jákvæð og neikvæð áhrif á umhverfið og samfélagið í heild. Með framfylgd stefnunnar er stuðlað að því að landbúnaður geti blómstrað í sveitarfélaginu á komandi árum. Þrátt fyrir að settar séu skorður varðandi landnotkun á þeim jörðum sem hafa land í flokkum I og II á það ekki að hafa hamlandi áhrif fyrir t.a.m. uppbyggingu atvinnulífs þar sem víðast hvar er nægilegt landrymi í flokkum III og IV er á jörðum og á þeim svæðum eru rýmri heimildir til framkvæmda. Verði allt landbúnaðarland í flokkum I og II brotið til ræktunar mun það breyta ásjúnd sveitarinnar verulega auk þess sem þurrkun og ræktun lands mun væntanlega losa kolefni sem bundið er í votlendi. Skoða má hvort volendi/mýrlendi verður verndað sérstaklega þegar fyrir liggur skilgreining á því, en skv. lögum um náttúruvernd (nr. 60/2013) njóta ákveðin vistkerfi s.s. votlendi yfir 2 ha sérstakrar verndar.

4.3.4 Byggingar á landbúnaðarlandi

Stefna aðalskipulags fyrir landbúnaðarsvæði er sett fram í kafla 2.3.1 í greinarögerð. Á landbúnaðarsvæðum er heimilt að hafa fjölbreytta atvinnustarfsemi sem ekki tengist landbúnaði s.s. verkstæði eða gistiheimili og byggja allt að 500 m² húsnæði fyrir slíka starfsemi án þess að breyta aðalskipulagi.

Þá er heimilt að reisa stök íbúðarhús, skv. kafla 2.3.9 í greinargerð, á landbúnaðarsvæðum, sem ekki tengjast búrekstri, á 0,5 – 10 ha landspildum. Einnig er heimilt að reisa stök frístundahús á 0,3 – 1,0 ha lóðum.

Valkostir

- Valkostur I – Byggingarheimildir á landbúnaðarlandi rýmkaðar. Byggingar skulu að jafnaði reistar í tengslum við núverandi mannvirki.
- Valkostur II – núll kostur. Heimilt er að reisa allt að 5 íbúðarhús og 3 frístundahús og hafa byggingar sem tengjast minniháttar verktakastarfsemi. Íbúðarhús skulu vera í grennd við hvort annað.

Umhverfismat**Valkostur I**

Áhrif stefnunnar á náttúru eru metin óveruleg en gróður gæti orðið fyrir áhrifum vegna jarðrasks en byggingar verða að jafnaði staðsettar utan góðs landbúnaðarlands í flokkum I og II svo það skerðist lítið eða ekkert af völdum stefnunnar. Áhrif á landslag og ásjúnd eru metin óveruleg en stefnan er ekki líkleg til að hafa áhrif á byggðamynstur dreifbýlisins þar sem um stök hús er að ræða. Áhrif á samfélag eru metin jákvæð þar sem stefnan stuðlar að eflingu byggðarinnar, íbúafjölgun og aukinni fjölbreytni og nýsköpun í atvinnulífi með heimild til uppbyggingar ýmiskonar atvinnustarfsemi. Áhrif á heilsu, vellíðan og öryggi eru metin óveruleg en aukin umferð á einstökum svæðum getur dregið úr umferðaröryggi og áhrif á loftgæði og hljóðvist geta einnig orðið neikvæð. Áhrif á minjar gætu orðið einhver þar sem minjar og verndarsvæði gætu orðið fyrir áhrifum vegna aukinna umsvifa á svæðum. Hins vegar eru líkurnar fremur litlar vegna helgunarsvæðis minja og áhrifin eru því metin óveruleg.

Valkostur II

Stefnan er talin hafa fremur neikvæð áhrif á náttúru og heilsu, vellíðan og öryggi þar sem engar takmarkanir eru gagnvart uppbyggingu t.d. á góðu landbúnaðarlandi. Áhrif á ásjúnd eru metin óveruleg þar sem haldið er í dreifbýlisfirbragð og uppbygging er takmörkuð. Áhrif á samfélag eru metin jákvæð þar sem stefnan heimilarkakmarkaða uppbyggingu vegna nýrrar atvinnustarfsemi en kann að halda aftur af íbúafjölgun þar sem fjöldi íbúðarhúsa á hverri jörð er takmarkaður. Áhrifin eru því einnig metin neikvæð. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru metin engin/lítill.

Niðurstaða

	Náttúra	Landslag og ásýnd	Samfélag	Heilsa, vellíðan og öryggi	Minjar
Valkostur I	<>	<>	+	<>	<>
Valkostur II	-	<>	+/-	-	0

Í heild hefur stefna um byggingarheimildir á landbúnaðarlandi jákvæð eða óveruleg áhrif á umhverfisþætti. Stefna sveitarstjórnar er að mannvirki skuli reist sem næst núverandi mannvirkjum en það er hagkvæmara fyrir rekstur veitna og vega. Þá er einnig stefnt að eflingu byggðar og atvinnulífs og rýmri heimildum til uppbyggingar er ætlað að stuðla að því og einfalda íbúum að byggja upp atvinnurekstur. Horfið er frá því að takmarka fjölda íbúðar- eða frístundahúsa á hverri jörð enda eru jarðamörk í sumum tilvikum óljós.

4.3.5 Skógrækt

Stefna aðalskipulags fyrir skógræktar- og landgræðslusvæði er sett fram í kafla 2.3.2 í greinargerð. Stefubreyting er gerð varðandi samfellda skógrækt en hún er ekki heimiluð á landbúnaðarlandi í flokki I og II en getur verið í jaðri svæða. Stefnan er talin hafa jákvæð áhrif á náttúru þar sem landi sem hentar vel til landbúnaðar verður hlíft við samfeltri skógrækt. Áhrif á landslag og ásýnd eru metin óveruleg eða neikvæð þar sem skógur breytir ásýnd svæða og hefur áhrif á náttúrulegt landslag en stærð og staðsetning skógræktarsvæða skiptir mestu máli þegar meta á hversu umfangsmikil áhrifin eru. Áhrif skógræktar á samfélag eru metin jákvæð þar sem skógrækt getur bætt lífsgæði íbúa vegna skjóls auk þess sem möguleikum til útivistar gæti fjölgað. Áhrif á heilsu, vellíðan og öryggi eru metin jákvæð en skógrækt stuðlar að bættum loftgæðum og dregur úr hættu af völdum náttúruváru vegna veðurs s.s. hvössum vindhviðum.

Niðurstaða

Skógrækt hefur mikil áhrif á náttúru og ásýnd svæða og því er stefna um skógrækt fremur jákvæð fyrir byggð í sveitarfélaginu þar sem flokkun landbúnaðarlands verður lögð til grundvallar skipulagsákvörðunum varðandi skógrækt. Stefna sveitarstjórnar er að skógrækt verði eflað til útivistar, skjóls og landbóta en jafnframt að hugað verði vel að staðsetningu skógræktarsvæða og þau spilli ekki útsýni, náttúru- eða söguminjum.

4.3.6 Verslun- og þjónusta

Stefna aðalskipulags fyrir afþreyingar- og ferðamannasvæði er sett fram í kafla 2.3.3 í greinargerð. Ætla má að samhliða fjölgun ferðamanna á landinu aukist eftirspurn eftir gistirými í sveitarfélaginu. Nýjum verslunar- og þjónustusvæðum er ætlað að bregðast við fjölgun ferðamanna en t.a.m. eru það fáir gististaðir í Kjósarhreppi að tölur yfir gistinætur í sveitarfélaginu eru ekki fánlegar frá Hagstofunni.

Eitt verslunar- og þjónustusvæði fellur út og tvö ný svæði eru sett inn. Gert er ráð fyrir verulegri uppbyggingu í Hvammsvík, umfram það sem gert er í gildandi skipulagi, m.a. uppbyggingu hótels og stækkun golfvallar. Hótelbygging er tilkynningaskyld sbr. lið 12.05 í fylgiskjali með reglugerð nr. 713/2015 (um breytingu á reglugerð nr. 660/2015 um mat á umhverfisáhrifum). Uppbygging Kjósaskarðsvegar er vel á veg komin og getur stuðlað að aukinni umferð ferðamanna um sveitarfélagið.

Valkostir

- Valkostur I – nýtt verslunar- og þjónustusvæði og fjölgun gistirýma.
- Valkostur II – núll kostur. Ekki er gert ráð fyrir nýjum svæðum né fjölgun gistirýma.

Umhverfismat**Valkostur I**

Áhrif stefnunnar á umhverfisþáttinn náttúra eru metin óveruleg eða neikvæð en gróður gæti orðið fyrir áhrifum vegna jarðrasks auk þess sem aukinn átroðningur getur fylgt auknum umsvifum á svæðunum. Áhrif á landslag og ásýnd eru metin óveruleg þótt nýjar byggingar breyti ásýnd má draga úr því með

vandaðri hönnun og fella byggingar að landi. Áhrif á samfélag eru metin jákvæð þar sem valkostur stuðlar að eflingu atvinnulífs, aukinni ferðamennsku og bættri þjónustu fyrir ferðamenn og íbúa. Áhrif á heilsu, vellíðan og öryggi eru metin neikvæð þar sem dregið getur úr umferðaröryggi í kjölfar stefnunnar og áhrif á loftgæði og hljóðvist geta einnig orðið neikvæð með aukinni umferð. Áhrif á minjar eru metin óviss þar sem minjar og verndarsvæði gætu orðið fyrir áhrifum vegna aukinna umsvifa á svæðum.

Valkostur II

Stefnan er talin hafa neikvæð áhrif á samfélag þar sem ekki er stuðlað að atvinnuuppbyggingu og aukinni ferðamennsku. Áhrif á aðra umhverfispætti eru metin engin/lítill.

Niðurstaða

	Náttúra	Landslag og ásýnd	Samfélag	Heilsa, vellíðan og öryggi	Minjar
Valkostur I	<>/-	<>	+	-	?
Valkostur II	0	0	-	0	0

Stefna um verslun- og þjónustu er talin hafa óveruleg eða neikvæð áhrif á umhverfið en jákvæð áhrif fyrir samfélagið. Bæði íbúar og gestir njóta góðs af uppbyggingu tengdri verslun- og þjónustu, atvinnulíf eflist og líklegt er að byggðin styrkist í kjölfarið. Stefna sveitarstjórnar er að stuðla að fleiri og fjölbreyttari atvinnutækifærum í sveitarfélaginu. Gististaðir eru það fáir í sveitarfélaginu að fjöldi gistinátta fæst ekki uppgefinn hjá Hagstofu Íslands. Fjölgun gististaða bætir þjónustu við þá ferðamenn sem fara um svæðið en nýtist einnig íbúum. Auk þess getur stefnan leitt til aukinnar eftirspurnar eftir ýmis konar annarri þjónustu og afþreyingu á svæðinu.

4.3.7 Afþreyingar- og ferðamannasvæði

Stefna aðalskipulags fyrir afþreyingar- og ferðamannasvæði er sett fram í kafla 2.3.4 í greinargerð. Afþreyingar- og ferðamannasvæði eru einkum afmörkuð þar sem um er að ræða staði sem ætlaðir eru ferðafólki til að staldra við s.s. við fossa og aðra áhugaverða staði. Einnig eru þetta tjaldsvæði og minni veiðihús. Í sveitarfélaginu eru nokkrir áningarstaðir s.s. bílastæði við brú yfir Laxá og Þórufoss en takmarkaður vilji er til frekari uppbyggingar á þessum svæðum. Umferð ferðafólks mun að öllum líkindum aukast samhliða fjölgun ferðamanna á landinu öllu, sbr. greiningu Arion banka o.fl. aðila. Á öllum afþreyingar- og ferðamannasvæðum er gert ráð fyrir heimild til að halda við mannvirkjum eða byggja ný í þeirra stað auk þess að byggja snýrtiaðstöðu.

Valkostir

- Valkostur I – afþreyingar- og ferðamannasvæði skilgreind og byggð upp.
- Valkostur II – núll kostur. Ekki gert ráð fyrir nýjum áningarstöðum né uppbyggingu á núverandi stöðum.

Umhverfismat

Valkostur I

Stefnan er talin hafa jákvæð áhrif á umhverfispáttinn náttúru þar sem bætt aðstaða getur stuðlað að vernd gróðurs á svæðunum. Mannvirki hafa alltaf áhrif á landslag og ásýnd en lögð verður rík áhersla á að vandað verði til verka við hönnun og frágang þeirra svo þau falli sem best að landslagi og valdi sem minnstum áhrifum á ásýnd. Áhrifin eru því metin óveruleg. Áhrif stefnunnar á samfélag eru metin jákvæð þar sem stefnan stuðlar að því að svæði sem ætluð eru til ferðamennsku séu í stakk búin til að taka við þeim fjölda sem þangað vilja sækja. Áhrif á heilsu, vellíðan og öryggi eru metin jákvæð en bætt aðstaða á afþreyingar- og ferðamannastöðum er líkleg til að auka öryggi gestanna. Áhrif á minjar eru metin engin/lítill þar sem ekki er líklegt að uppbygging á svæðunum hafi áhrif á minjar.

Valkostur II

Stefnan er talin hafa neikvæð áhrif á náttúru en vegna fjölgunar ferðamanna hafa svæði látið á sjá vegna átroðnings og skorts á aðstöðu. Áhrif á samfélag eru metin neikvæð þar sem ekki er stuðlað að eflingu ferðaþjónustu og bættri þjónustu við íbúa og gesti. Áhrif á aðra umhverfispætti eru metin engin/lítill.

Niðurstaða

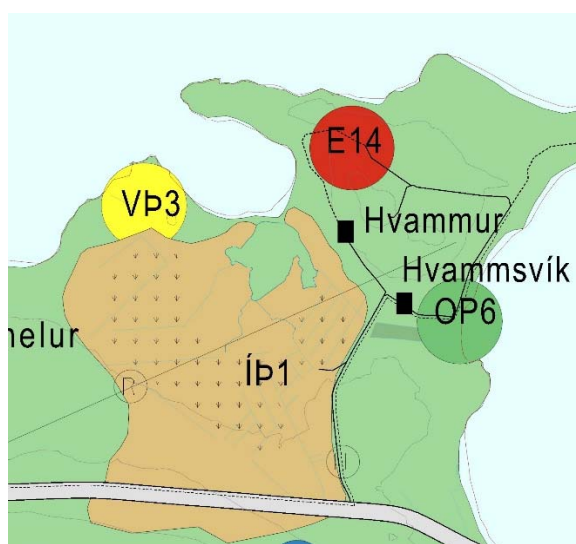
	Náttúra	Landslag og ásynd	Samfélag	Heilsa, vellíðan og öryggi	Minjar
Valkostur I	+	<>	+	+	0
Valkostur II	-	0	-	0	0

Stefna um afþreyingar- og ferðamannasvæði er á heildina litið talin hafa fremur jákvæð áhrif á umhverfisþætti. Stefna sveitarstjórnar er að hugað verði að öryggismálum á ferðamannastöðum og vandað verði til uppbyggingar á svæðunum. Bætt aðstaða á áningarstöðum stuðlar að vernd náttúrunnar en skortur er á aðstöðu við helstu áningarstaði s.s. hreinlætisaðstöðu. Með fjölgun ferðamanna á landinu getur það haft neikvæðar afleiðingar í för með sér fyrir svæðin. Því vill sveitarstjórn sporna gegn og stuðla að því að á áningarstöðum verði komið upp þjónustu sem nýtist jafnt ferðamönnum og íbúum. Þá er einnig þörf á að bæta öryggi og merkingar á áningarstöðum.

4.3.8 Íþróttasvæði

Stefna aðalskipulags fyrir íþróttasvæði er sett fram í kafla 2.3.6 í greinargerð. Hugmyndir eru uppi um nokkuð umfangsmikla uppbyggingu í Hvammsvík, þ.m.t. stækkun golfvallarins. Vegna nálægðar við höfuðborgarsvæðið getur stækkun hans nýst höfuðborgarbúum sem og íbúum sjálfum. Uppbygging á svæðinu og þar með talin stækkun golfvallarins eru talin styrkja stoðir svæðisins og hafa jákvæð áhrif á samfélagið með atvinnusköpun og fjölgun afþreyingarmöguleika fyrir íbúa og ferðafólk. Ráðstöfun lands undir golfvöll er ekki varanleg því það er endurkræft til ræktunar, standi vilji til þess. Þá getur uppbyggingin haft í för með sér bætt nýtingu á annarri þjónustu og afþreyingu í sveitarfélaginu.

Uppbygging golfvallar er tilkynningaskyld framkvæmd sbr. lið 12.10 í fylgiskjali með reglugerð nr. 713/2015 (um breytingu á reglugerð nr. 660/2015 um mat á umhverfisáhrifum).

Golfvöllur í Hvammsvík

Mynd 8. Valkostur I

Mynd 9. Valkostur II

Umhverfismat

- Valkostur I – átján holu golfvöllur á um 68 ha landsvæði beggja vegna Hvalfjarðarvegar.
- Valkostur II – núll kostur. Níu holu golfvöllur á um 27 ha landsvæði.

Valkostur I

Áhrif stefnunnar á umhverfisþáttinn náttúru eru metin neikvæð þar sem hluti svæðisins er á landi í flokki II samkvæmd flokkun landbúnaðarlands. Áhrif á ásynd eru metin óveruleg þar sem golfvöllur er á svæðinu en stækkun golfvallar mun líklega hafa neikvæð áhrif á náttúrulegt landslag þar sem því verður

breytt. Áhrif á samfélag eru metin jákvæð þar sem golfvöllurinn kemur til með að nýtast jafnt íbúum sem og gestum og stuðla að fjölbreyttara atvinnulífi og afþreyingu. Áhrif á heilsu, vellíðan og öryggi eru metin jákvæð og neikvæð en stefnan getur hvatt til útivistar og hreyfingar en um leið getur hún haft neikvæð áhrif á hljóðvist og loftgæði þar sem umferð getur aukist og dregið úr umferðaröryggi. Áhrif á minjar eru metin engin/lítill.

Valkostur II

Áhrif stefnunnar á náttúru, landslag og ásýnd eru metin óveruleg þar sem golfvöllur er á svæðinu nú þegar. Áhrif á samfélag eru metin jákvæð en rekstur golfvallar skapar fjölbreytni í atvinnulífi, nýtist íbúum jafnt sem gestum og stuðlar að eflingu ferðamennsku. Áhrif á heilsu, vellíðan og öryggi eru metin jákvæð þar sem stefnan getur hvatt til útivistar og hreyfingar. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru metin engin/lítill.

Niðurstaða

	Náttúra	Landslag og ásýnd	Samfélag	Heilsa, vellíðan og öryggi	Minjar
Valkostur I	-	<>/-	+	+	0
Valkostur II	<>	<>	+	+	0

Stefna um íþróttasvæði er talin hafa bæði jákvæð og neikvæð áhrif á umhverfisþætti. Stefna sveitarstjórnar er að byggð verði upp fjölbreytt íþróttaaðstaða í sveitarfélaginu og íþróttamannvirkjum verði fjölgað ef þörf krefur. Stefnan styður því við stefnu sveitarstjórnar en bætt íþróttaaðstaða mun nýtast jafnt íbúum og gestum.

4.3.9 Stakar framkvæmdir

Stefna aðalskipulagsins fyrir stakar framkvæmdir er sett fram í kafla 2.3.9 í greinargerð. Stefnubreyting er gerð varðandi stakar framkvæmdir þar sem heimilaðar verða eftirtaldar framkvæmdir á landbúnaðar-svæðum eða óbyggðum svæðum, án þess að breyta aðalskipulagi:

Vindrafstöðvar, allt að 20 m háar.

Vatnsaflsvirkjun, allt að 200 kW, ásamt lögnum, vegum, miðlunarlóni og aðstöðuhúsi, allt að 15 m².

Samkvæmt lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum fellur stefna um vatnsaflsvirkjanir allt að 200 kW og vindrafstöðvar allt að 2 MW undir framkvæmdir í flokki C, sem tilgreindar eru í viðauka laganna.

Lögð er áhersla á að stök mannvirki, þ.e. þau mannvirki sem eru í takmörkuðum eða engum tengslum við skilgreinda landnotkun eigi ekki alls staðar við og því er mikilvægt að skoða hvert tilfelli fyrir sig. Nauðsynlegt er að slík uppbygging sé í samræmi við skipulag og að hagsmunaaðilar viti af fyrirhugaðri framkvæmd og geti komið með ábendingar eða athugasemdir. Því er gert ráð fyrir að stök mannvirki séu ávallt í samræmi við deiliskipulag eða fari í grenndarkynningu og eru eftir atvikum einnig háð framkvæmdaleyfi.

Umhverfismat

- Valkostur I – vatnsaflsvirkjanir allt að 200 kW, vindrafstöðvar allt að 2 MW.
- Valkostur II – núll kostur. Ekki verða heimilaðar stakar vatnsaflsvirkjanir eða vindrafstöðvar.

Valkostur I

Vindrafstöðvar og vatnsaflsvirkjanir framleiða umhverfisvæna raforku og að því leiti eru áhrif á náttúru metin jákvæð. Vatnsaflsvirkjunum fylgir miðlunarlón sem hefur áhrif á náttúru þar sem gróður getur farið undir lón og vistkerfi breytist. Áhrif þeirra á náttúru eru því metin neikvæð. Áhrif vatnsaflsvirkjana á landslag eru metin neikvæð þar sem miðlunarlón breytir landslagi varanlega. Áhrif vindrafstöðva á ásýnd eru metin neikvæð þar sem þær geta sést langt að. Áhrif vatnsaflsvirkjana á ásýnd eru einnig metin neikvæð þar sem ásýnd svæðis breytist með tilkomu miðlunarlóns. Áhrif stefnunnar á samfélag eru metin jákvæð þar sem íbúar geta komið sér upp virkjun sem stuðlar að framleiðslu umhverfisvænnar

raforku til eigin nota og um leið lækun raforkukostnaðar fyrir þá og þar með bættum lífsgæðum. Áhrif á heilsu, vellíðan og öryggi eru metin óviss eða neikvæð þar sem vindrafstöðvar hafa áhrif á hljóðvist í næsta nágrenni. Áhrif á minjar eru metin óveruleg en fremur lítil hætta er á að þær verði fyrir áhrifum af stefnunni.

Valkostur II – núll kostur

Stefnan er talin hafa neikvæð áhrif á samfélag þar sem hún getur hamlað smáframkvæmdum sem geta stuðlað að bættum lífsgæðum fyrir íbúana. Áhrif á aðra umhverfispætti eru metin engin/lítill.

Niðurstaða

	Náttúra	Landslag og ásýnd	Samfélag	Heilsa, vellíðan og öryggi	Minjar
Valkostur I	+/-	-/-	+	?(-)	<>
Valkostur II	0	0	-	0	0

Stefna um stakar framkvæmdir er talin hafa bæði jákvæð og neikvæð áhrif á umhverfispætti. Stefnunni er ætlað að liðka fyrir minniháttar framkvæmdum með því að heimila þær án þess að þær þurfi að fara í skipulagsferli. Stefna sveitarstjórnar er að efla byggð og atvinnulíf og stefnan styður við það með því að heimila uppbyggingu sem er m.a. til þess fallin að stuðla að bættum lífsgæðum og öryggi íbúa og/eða gesta.

4.3.10 Efnistökusvæði

Stefna aðalskipulags fyrir efnistöku- og efnislosunarsvæði er sett fram í kafla 2.3.9 í greinargerð. Víða er að finna hentug jarðefni til efnistöku enda eru allmörg svæði skilgreind sem efnistökusvæði í sveitarfélaginu. Flest þeirra eru innan vatnasviðs Laxár, Brynjudalsár, Dælisár og Bugðu en nokkur svæði eru við Hvalfjarðarveg. Vegna þess hve stór hluti sveitarfélagsins er á náttúruminjasrá þá eru mörg efnistökusvæði innan verndarsvæðis. Efnistaka úr ám er heppileg að því leyti að framburður endurnýjar svæðið á tiltölulega skömmum tíma en við laxveiðiár, eins og Laxá þarf að vanda vel til framkvæmdar, annars vegar vegna mögulegra áhrifa á búsvæði og hins vegar vegna röskunar á rennsli/farvegum auk gruggs sem kann að vera á framkvæmdatíma. Í sumum tilfellum kann efnistaka úr ám að vera æskileg til að sporna gegn landbroti. Þegar slík efnistaka hefur bein áhrif á Laxá skal vinna áætlun um framkvæmdir í samráði við Veiðifélag Laxár og leitast við að tímasetja framkvæmdir þannig að þær hafi lágmarks áhrif á fiskgegnd og veiði í ánni.

Í aðalskipulaginu eru 31 efnistökusvæði afmörkuð á uppdrætti. Nokkur ný svæði eru sett inn en þau eru öll á bújörðum og eiga það sameiginlegt að þar hefur farið fram efnistaka og öll eru þau ætluð til einkanota, er umfang þeirra lítið. Lögð er áhersla á að allar námur á verndarsvæðum, þ.m.t. strandsvæðum, hafi framkvæmdaleyfi þar sem m.a. komi fram hvernig staðið verði að nýtingu námunnar. Stefna sveitarfélagsins í endurskoðuðu aðalskipulagi er að stuðlað verði að nægu framboði efnistökusvæða og æskilegt sé að þau séu nálægt notkunarstað. Metið er að stefna um efnistökusvæði hafi fremur neikvæð áhrif á náttúru þar sem öll efnistaka hefur í för með sér jarðrask. Hins vegar getur efnistaka úr ám verið nauðsynleg til að sporna gegn landbroti á þar sem framburður hækkar vatnsyfirborð og því hefur hún jákvæð áhrif á náttúru hvað það varðar. Þá eru áhrif á landslag og ásýnd metin neikvæð en náttúrulegt landslag breytist á svæðunum og áhrif á ásýnd svæða eru einkum neikvæð á framkvæmdatíma. Áhrif á aðra umhverfispætti eru metin óveruleg eða engin/lítill.

Niðurstaða

Stefna um efnistökusvæði er talin hafa bæði jákvæð og neikvæð áhrif á umhverfispætti og þá einkum á náttúru og ásýnd lands. Stefna sveitarstjórnar er að stuðla að nægu framboði efnistökusvæða, gott framboð af efni dregur úr efnisflutningum. Lögð er áhersla á að efnistökusvæði hafi framkvæmdaleyfi. Stefnan styður við stefnu sveitarstjórnar þar sem um 30 efnistökusvæði eru sett inn á skipulagið. Nokkur þeirra eru í námunda við ár og lögð er áhersla á að heimild til efnistöku úr ám verði veitt í samræmi við lög og reglugerðir þar að lútandi. Hafa ber í huga að efnistaka úr ám er að mestu leyti sjálfbær þar sem ár bera fram efni.

4.3.11 Strandsvæði

Stefna aðalskipulags fyrir strandsvæði er sett fram í kafla 2.4.2 í greinargerð. Sveitarfélagið liggur að strandlengju Hvalfjarðar á löngum kafla og byggð er víða stutt frá ströndinni. Strandsvæði er nýr landnotkunarflokkur og afmörkuð eru þrjú strandsvæði í endurskoðuðu aðalskipulagi. Öll svæðin eiga það sameiginlegt að aðgengi er mjög gott og þau eru öll á náttúruminjaskrá.

Umhverfismat

- Valkostur I – strandsvæði eru skilgreind á þremur afmörkuðum svæðum.
- Valkostur II – núll kostur. Ekki eru skilgreind strandsvæði.

Valkostur I

Stefnan er talin hafa jákvæð áhrif á umhverfisþáttinn náttúru þar sem mannvirkjagerð verður haldið í lágmarki og gróður, dýralíf og vistkerfi ætti því að verða fyrir litlum áhrifum vegna þess. Hins vegar getur aukin umferð um svæðin haft neikvæð áhrif á þennan umhverfisþátt og því er mikilvægt að settar verði umgengnisreglur á svæðunum. Áhrif stefnunnar á samfélag eru metin óveruleg en aðgengi að svæðunum er nokkuð gott og því hefur stefnan ekki mikil áhrif á útivistarmöguleika eða ferðamennsku. Áhrif stefnunnar á heilsu, vellíðan og öryggi eru metin jákvæð þar sem verndun svæðanna stuðlar að því að svæðin nýtist til útivistar fyrir íbúa og gesti. Áhrif á minjar og verndarsvæði eru metin óveruleg en öll svæðin eru á náttúruminjaskrá og þekkt minjasvæði eru innan svæðis ST2. Stefnan gerir ráð fyrir bættum merkingum á svæðum og það er líklegt til að stuðla að vernd minjasvæða. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru metin engin/lítill.

Valkostur II

Stefnan er talin hafa óveruleg áhrif á umhverfisþáttinn náttúru þar sem svæðin eru á náttúruminjaskrá og því ólíklegt að umfangsmiklar framkvæmdir verði heimilaðar á þeim. Áhrif á heilsu, vellíðan og öryggi eru einnig metin óveruleg þar sem aðgengi að stöðunum er gott og svæðin notuð til útivistar. Áhrif á minjar eru metin óviss en merkingar eru takmarkaðar og ef umferð um svæðin eykst gætu minjar orðið fyrir áhrifum. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru metin engin/lítill.

Niðurstaða

	Náttúra	Landslag og ásýnd	Samfélag	Heilsa, vellíðan og öryggi	Minjar
Valkostur I	+/-	0	<>	+	<>
Valkostur II	<>	0	0	<>	?

Stefna um strandsvæði er talin hafa óveruleg eða jákvæð áhrif á umhverfisþætti. Stefna sveitarstjórnar er að standa vörð um þá sérstöðu og aðdráttarafl sem sveitarfélagið býr yfir og stuðla að varðveislu náttúru, sögu- og menningarminja. Stefnan styður við markmið sveitarstjórnar þar sem gert er ráð fyrir bættum merkingum á svæðunum og að þau verði aðgengileg til útivistar.

4.3.12 Samgöngur

Stefna fyrir samgöngur er sett fram í kafla 2.5 í greinargerð aðalskipulagsins. Áfram verður unnið að endurbótum á núverandi vegakerfi og æskilegt að lagt verði bundið slitlag á helstu meginleiðir innan sveitarfélagsins til að minnka rykmengun og óþægindi sem því fylgja fyrir íbúa. Lögð verður áhersla á aukið öryggi í umferðinni og m.a. þarf að skoða sérstaklega svæðið norðan Meðalfellsvatns en þar er þröngt vegsvæði innan frístundabyggðarinnar. Vilji er til að efla almenningssamgöngur í sveitarfélaginu en íbúum gefst ekki kostur á að nýta sér þær innan sveitarfélagsins. Metið er að stefnan hafi jákvæð áhrif á umhverfisþættina samfélag og heilsu, vellíðan og öryggi þar sem stuðlað er að skilvirkum samgöngum og bættu umferðaröryggi. Áhrif á aðra umhverfisþætti eru metin engin/lítill.

Lögð er áhersla á að bæta göngu- og reiðleiðir í samstarfi við hagsmunaaðila en engar nýjar meginleiðir eru settar inn á skipulag.

Niðurstaða

Stefna um samgöngur er talin hafa fremur jákvæð áhrif á samfélagið í heild þar sem megináhersla er lögð á að bæta núverandi vegakerfi. Stefna sveitarstjórnar er að leita hagkvæmra lausna í samgöngum og stuðla að bættu umferðar- og rekstraröryggi innan byggðarinnar. Lögð er áhersla á að vegir verði lagðir með bundnu slitlagi. Stefnan styður við stefnu sveitarstjórnar þar sem ekki er gert ráð fyrir nýjum vegum en bæta verður núverandi vegakerfi til að auka öryggi. Auk þess að stika/merkja megin göngu- og reiðleiðir.

4.3.13 Verndarsvæði og minjar

Stefna aðalskipulags fyrir verndarsvæði og minjar er sett fram í kafla 2.7 í greinargerð. Stór hluti sveitarfélags er á Náttúruminjaskrá og afmörkun svæðis er óbreytt frá gildandi skipulagi. Af hálfu Umhverfisstofnunar er unnið að endurskoðun á náttúruminjaskrá, m.a. á afmörkun svæða. Áfram er stefnt að verndun svæða sem eru á náttúruminjaskrá, annars vegar öllu vatnasviði Laxár og Laxárvogs ásamt nánasta umhverfi og hins vegar Brynjudals og Brynjudalsvogar. Fornminjar hafa verið skráðar í sveitarfélaginu og eru friðlýstar minjar og minjar undir hverfisvernd sýndar á skipulagsupprætti. Sýnd verða grann- og fjarsvæði við vatnsból. Stefna um verndun er talin hafa jákvæð áhrif á alla umhverfisþætti.

Niðurstaða

Stefna um verndarsvæði og minjar er talin hafa fremur jákvæð áhrif á alla umhverfisþætti. Stefna sveitarfélagsins er að stuðla að verndun lítt raskaðra svæða og óbyggðra víðerna og stuðla að varðveislu sögu-, náttúru- og menningarminja. Stefnan styður við stefnu sveitarstjórnar þar sem sett er hverfisvernd á náttúrulegt birkikjarr og aðeins heimilt að planta íslenskum trjátegundum í það. Auk þess er sett hverfisvernd á Meðalfellsvatn og Laxá og Bugðu til að stuðla að vernd lífríkis. Þá er stefnt að því að menningarminjar og sögustaðir verði merktir og gerðir aðgengilegir.

4.3.14 Náttúruvá

Stefna aðalskipulags fyrir verndarsvæði og minjar er sett fram í kafla 2.8 í greinargerð. Brattlendi er nokkuð upp frá byggð og þekkt snjóflóðasvæði auk þess sem allmargar aurskriður eru þekktar. Stefna um náttúruvá er sambærileg við stefnu í gildandi skipulagi hvað varðar byggð en mörkuð er stefna um mikilvægi öflugs fjarskiptasambands innan sveitarfélagsins. Stefna um náttúruvá er talin hafa jákvæð áhrif á umhverfisþáttinn heilsu, vellíðan og öryggi þar sem stefnan stuðlar að bættu öryggi íbúa með því að heimila ekki byggð á þekktum hættusvæðum og stuðla að skilvirku og öruggu upplýsingaflæði.

Niðurstaða

Stefna um náttúruvá er á heildina litið talin hafa fremur jákvæð áhrif á umhverfisþætti. Stefna sveitarfélagsins er að ný byggð verði utan mögulegra hættusvæða og tryggja skuli upplýsingaflæði til íbúa og gesta. Stefnan styður við stefnu sveitarstjórnar þar sem gert er ráð fyrir að unnið verði hættumat fyrir byggðina í samstarfi við Veðurstofu Íslands, þar sem áhersla verður á hættu af ofanflóðum.

4.4 TILKYNNINGA- EÐA MATSSKYLDAR FRAMKVÆMDIR Á SKIPULAGSTÍMABILINU

Engar matsskyldar framkvæmdir eru fyrirhugaðar sbr. reglugerð nr. 660/2015 um mat á umhverfisáhrifum, byggð á lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000. Í viðauka I er framkvæmdum skipt í þrjá flokka; A- matsskyld framkvæmd, B tilkynningaskyld til Skipulagsstofnunar og C tilkynningaskyld til sveitarfélags.

Stefna	Tilkynningaskyld	Skilgreining framkvæmda skv. lögnum.
Stækkun golfvallar í Hvammsvík	B	Golfvellir.
Hótel í Hvammsvík	B	Þjónustumiðstöðvar fyrir ferðamenn á hálendi og á verndarsvæðum á láglendi utan þéttbýlis, orlofsþorp, hótél og tengdar framkvæmdir utan þéttbýlis.

Ekki er gerð grein fyrir flokki C – tilkynningaskyld til sveitarfélags.

5 HEIMILDIR

- Alþingi Íslands. (2006). Lög um umhverfismat áætlana nr. 105/2006. Retrieved from <http://www.althingi.is/lagas/nuna/2006105.html>
- Alþingi Íslands. Lög um náttúruvernd nr. 60/2013 (2015). Iceland. Retrieved from <http://www.althingi.is/lagas/nuna/2013060.html>
- Björn Ingi Sveinsson. (2002). *Nýr íslenskur álagstuðull vegna jarðskjálfta*. Mannvit. Retrieved from <http://mannvit.is/Mannvit/Frettir/Allarfrettir2011/Frettinoll/157>
- DataMarket. (2015). Retrieved from <https://datamarket.com/data/set/w9o/buferlaf lutningar-eftir-sveitarfelogum-og-kyni-1986-2014#!ds=w9o!2e=4aj;2f=4c1:2h=4cu:2i&display=line>
- Ferðamálastofa. (2015). Kortlagning auðlinda - mögulegir viðkomustaðir. Retrieved October 18, 2016, from <http://www.ferdamalastofa.is/is/samstarf-og-markadir/kortlagning-audlinda>
- Ferðamálastofa. (2016). *Ferðaðjónusta á Íslandi í tölum, maí 2016*. Reykjavík. Retrieved from http://www.ferdamalastofa.is/static/files/ferdamalastofa/Frettamyndir/2016/juni/ferdatjon_tolum_16.pdf
- Gísli Sigurðsson. (1998). *Fjallajarðir og framafréttur Biskupstungna. Árbók Ferðafélags Íslands 1998*. Ferðafélag Íslands.
- Greiningardeild Íslandsbanka. (2016). *Íslensk ferðaðjónusta*. Retrieved from [https://www.islandsbanki.is/library/Skrar/Fyrirtaeki/Ferdathjonustuskysrsla 2016.pdf](https://www.islandsbanki.is/library/Skrar/Fyrirtaeki/Ferdathjonustuskysrsla%202016.pdf)
- Hagstofa Íslands. (2016). Hagstofa Íslands. Retrieved from http://px.hagstofa.is/pxis/pxweb/is/lbuar/lbuar__mannfjoldi__2_byggdir__sveitarfelog/MAN02001.px/
- Hagstofa Íslands. (2017). *Íbúafjöldi*. Retrieved from http://px.hagstofa.is/pxis/pxweb/is/lbuar/lbuar__mannfjoldi
- Landlínur. (2005). *Kjósarhreppur Aðalskipulag 2005-2017*.
- Laxá í Kjós. (2016). Retrieved from http://www.hreggnasi.is/index.php?option=com_content&view=article&id=21&Itemid=230
- Morgunblaðið. (1972). Allt á floti í Kjósinni. *Morgunblaðið 24. Febrúar 1972*. Retrieved from http://timarit.is/view_page_init.jsp?pageld=1429009
- Ögmundur Einarsson; Guðjón Guðmundsson; Guðmundur Tryggvi Ólafsson; Hrefna Bryndís Jónsdóttir. (2015). *Sameiginleg svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs 2005 - 2020 (Vol. 1)*.
- Ólafur Jónsson Sigurjón Rist og Jóhannes Sigvaldason. (1992). *Skriður og snjóflóð*. Bókaútgáfan Skjaldborg.
- Ragnar Stefánsson, Gunnar B. Guðmundsson, & Páll Halldórsson. (2000). Jarðskjálftarnir miklu á Suðurlandi 17. og 21. júní, 2000. Veðurstofa Íslands. <http://doi.org/VÍ-G00011-JA05>
- Samband íslenskra sveitarfélaga. (2015). *Árbók sveitarfélaga 2015*.
- Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu. (2015). Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins 2040, 1–112.
- Skipulagsstofnun. (2007). *Leiðbeiningar um umhverfismat áætlana*. Reykjavík. Retrieved from <http://www.skipulag.is/media/pdf-skjol/aaetlanamat.pdf>
- Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins. (2016). Retrieved from <http://www.shs.is/um-okkur/frettir.html>
- Strætó bs. (2016). Retrieved from <http://www.straeto.is/um-straeto/allt-um-straeto/hlutverk/>
- Veðurstofa Íslands. (2016). Veðurstöðvar. Retrieved February 24, 2016, from <http://www.vedur.is/vedur/stodvar/?t=2#sudurland>
- Vegagerðin. (2016). Umferðartölur 2016. Retrieved January 1, 2017, from <http://www.vegagerdin.is/upplysingar-og-utgafa/umferdin/umfthjodvegum/>